

Magyarország, 2019. I–III. negyedév

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ 2019 I–III. NEGYEDÉVÉRŐL	3
--	---

MAKROGAZDASÁG

Az Egyesült Államok és Kína gazdasága is lassuló ütemben bővült.....	7
Az unión belül a magyar gazdaság nőtt az egyik legdinamikusabban.....	7
Több lábon áll a magyar gazdasági konjunktúra.....	8
A vállalkozások húzták a beruházásokat.....	11
Romlott a termék-külkereskedelmi mérleg.....	13
Javult a szolgáltatás-külkereskedelmi egyenleg.....	16
A kormányzati szektor többlettel zárta az I. félévet.....	18
Fékeződött a lakáshitelek iránti kereslet.....	19

ÁGAZATI TELJESÍTMÉNYEK

Kalászos gabonából több termett.....	21
A kedvezőtlen uniós folyamatok ellenére bővült az ipar.....	22
2019 első nyolc hónapjában nőtt az energiafogyasztás.....	26
Az építőipari növekedésben egyre meghatározóbb az épületek építése.....	27
Fékeződött a lakásépítés, csökkent a lakáspiaci forgalom.....	29
Tovább emelkedett a kiskereskedelmi forgalom volumene.....	30
Az áruszállítási és a helyközi személyszállítási teljesítmény is kismértékben nőtt.....	32
Több vendég, növekvő szállásdíjbevétele a kereskedelmi szálláshelyeken.....	34
Tovább folytatódott az internetpiac bővülése.....	35

ÁRAK

Jelentősen drágultak a zöldségfélék és a vágósertés.....	37
Lassult az ipari termelői árak emelkedése.....	38
Jelentős drágulás az építőiparban.....	39
2019 II. negyedévében megállt a használt lakások drágulása.....	40
Továbbra is emelkedtek a szolgáltatások árai.....	41
Drágult a termék-külkereskedelem, kissé javult a cserearány.....	42
Az élelmiszerárak jelentős mértékben nőttek.....	44

DEMOGRÁFIAI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOK

1990 óta nem volt ilyen magas a házasságkötések száma.....	47
Többen dolgoztak és kevesebben voltak munka nélkül.....	49
A keresetek, reálbérek jelentősen növekedtek.....	52
Kevesebb a halálos baleset.....	53

Jelmagyarázat Elérhetőségek

Makrogazdaság

- A szűkebb gazdasági környezetünket jelentő Európai Unió GDP-je (a szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint) 2019 I. negyedévében 1,7, II. negyedévében 1,4, III. negyedévében 1,3%-kal bővült az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Legutóbb 2013 IV. negyedévében volt ennél alacsonyabb az uniós gazdaság növekedési üteme.
- A magyar gazdaság teljesítménye 2013 óta folyamatosan nő. A GDP volumene 2019 I–III. negyedévében 5,1%-kal emelkedett a kiigazítás nélküli nyers adatok szerint az egy évvel korábbi, magas bázishoz képest.
- Folytatódott a nemzetgazdasági beruházások dinamikus bővülése, fontos pillérét képezve a gazdasági teljesítmény növekedésének. Az I–III. negyedévi fejlesztések volumene 18%-kal haladta meg az előző év azonos időszak, magas bázist.
- A termék-külkereskedelemben a behozatali érték növekedése (5,7%) nagyobb volt az exporténál (4,6%). A külkereskedelmi többlet 3,9 milliárd euróra csökkent, ezzel szemben a szolgáltatás-külkereskedelemnek a turizmussal együtt mért forgalmában a többlet értéke 7,0 milliárd euróra nőtt. A szolgáltatások importértéke 3,0, az exporté 4,1%-kal növekedett.
- 2019 I. félévében a kormányzati szektor egyenlege javult, a többlet a GDP 1,3%-ának felelt meg. A bevételek növekedése nagyobb mértékű (9,7%) volt, mint a kiadásoké (3,7%).
- A lakáshitel-állomány értéke 2019. június végén 3,5 ezer milliárd forint volt, 11%-kal több az egy évvel korábinál. 2019 I. félévében 5,3%-kal kevesebb hitelt engedélyeztek, viszont az igényelt összeg 14%-kal emelkedett.

Ágazati teljesítmények

- A lényegében változatlan forgalom mellett 2018-ban a mezőgazdasági termőföldárak átlagosan 11%-kal nőttek, a 2017. évinél több mint kétszer nagyobb mértékben.
- 2019-ben 1,4 millió hektáron termesztettek kalászos növényeket. A téli, kora tavaszi aszály után érkezett kiadós májusi csapadék kedvezően hatott a terméseredményre, a begyűjtött mag mennyisége (7,2 millió tonna) 4,9%-kal meghaladta a tavalyit.
- Az ipari termelés volumene 2019 I–III. negyedévében tovább nőtt: a kibocsátás 6,3%-kal volt nagyobb az előző év azonos időszakánál. A növekedés egyik motorja az újra dinamizálódó járműgyártás volt, ezzel összefüggésben az export is nagyobb lendületet vett.
- Az ország energiafogyasztása 2019 első nyolc hónapjában változatosan alakult, összességében 3,6%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit.
- Az építőipari kibocsátás volumene 2019 I–III. negyedévében 28%-kal meghaladta az egy évvel korábbi, magas bázist. A termelésbővülés 2017 eleje óta töretlen.
- 2019 I. félévében 0,8%-kal több, 10,3 ezer új lakás épült az országban. Az építések Budapesten, a megyei jogú városokban és a községekben nőttek, a kisebb

városokban csökkentek. Az építési engedélyek és bejelentések alapján építendő lakások száma 2,7%-kal magasabb volt a 2018. I–III. negyedévinél.

- A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene 2019. I–III. negyedévben 5,8%-kal nőtt. A bővüléshez leginkább a nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek járultak hozzá.
- A nemzetgazdaság árutonna-kilométerben kifejezett áruszállítási teljesítménye 2,0%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. A helyközi személyszállítás utaskilométer-teljesítménye 2019 I–III. negyedévében 2,8%-kal több volt az egy évvel korábbinál, a helyi személyszállításban az utazások száma 0,3%-kal mérséklődött. Az első alkalommal forgalomba helyezett személygépkocsik száma 3,5%-kal bővült.
- A kereskedelmi szálláshelyeken a vendégek száma 0,9%-kal nőtt, a vendégéjszakáké 0,2%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. Annak ellenére, hogy a vendégforgalom alig változott, a kereskedelmi szálláshelyek bruttó bevétele folyó áron 8,0%-kal emelkedett
- 2019. III. negyedév végén a mobiltelefon-előfizetések száma 12,4 millió, a vezetékes fővonalaké 3,2 millió volt. Utóbbiak visszaszorulása folytatódott. Az internetpiac továbbra is dinamikusan bővül, az internet-előfizetések száma 3,5%-kal több volt az egy évvel korábbinál. A vezetékesinternet-előfizetések száma gyorsabban nőtt, mint a vezetékek nélkülieké.

Árak

- 2019 I–III. negyedévében a nemzetgazdaság főbb szegmenseiben emelkedtek a termelői/kibocsátási árak: a mezőgazdaságban 5,8, az iparban 2,2, az építőiparban 10%-kal. Az ipar esetében a belföldre értékesített ipari cikkekért átlagosan 4,3%-kal kellett többet fizetni. Az építőiparban az élénk kereslet felfelé hajtotta az árakat. A megfigyelt szolgáltatási területeken 2019 I. félévében az árak átlagosan 2,0%-kal meghaladták az egy évvel korábbi szintet, leginkább a közúti áruszállítás drágulása és a távközlési díjak csökkenése befolyásolta az árak alakulását.
- 2019 I. félévében az előző évhez viszonyított tiszta árváltozás a használt lakások esetében 13, az új lakásoknál 8,3%-os volt.
- 2019 I–III. negyedévében a külkereskedelmi termékforgalom forintban mért árszínvonala az exportban 1,7, az importban 1,5%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Ennek eredményeként a cserearány kissé javult.
- 2019 január-októberében összességében 3,3%-kal nőttek a fogyasztói árak 2018 azonos időszakához képest. A legnagyobb mértékben a szeszes italok, dohányárak emelkedtek, és az élelmiszerek is átlag felett drágultak.

Demográfiai és társadalmi folyamatok

- 2019 I–III. negyedévében kevesebb gyermek született, a halálozások száma lényegében nem változott az egy évvel korábbihoz képest, ennek következtében a természetes fogyás 3,5%-kal nagyobb lett. A házasságkötések száma jelentősen emelkedett: 20%-kal több pár lépett frigyre.

- 2019 III. negyedévében folytatódtak a kedvező munkaerőpiaci folyamatok: többen dolgoztak és kevesebben voltak munka nélkül az egy évvel korábbinál, miközben a gazdaságilag aktívak aránya enyhén nőtt, az inaktívaké csökkent.
- 2019 január–szeptemberében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szinten bruttó 359 900 forintot kerestek, 10,8%-kal többet az egy évvel korábbinál. A kedvezmények figyelembevételével a nettó átlagkereset 246 700 forint volt. Az infláció mellett a keresetek reálértéke 7,3%-kal volt magasabb.
- 2019 I–III. negyedévében az előző év azonos időszakánál 2,8%-kal kevesebb személysérüléses közúti közlekedési baleset történt az utakon. A balesetek kimenetelében javulás volt, mivel a halálos balesetek száma közel ötödével kevesebb lett.

Összefoglaló adatok

Megnevezés	2018	2018. IV.	2019. I.	2019. II.	2019. III.	2019. I–III.
		negyedév				
Volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest, %						
Bruttó hazai termék (GDP)	5,1	5,3	5,3	4,9	5,0	5,1
Beruházás ⁺	19,2	19,0	22,3 ^R	18,8	14,8	18,0
A háztartások tényleges fogyasztása	4,0	3,5	4,6	4,7	4,2	4,5
Termékbehozatal	6,4	6,4	7,1 ⁺	3,1 ⁺	7,7 ⁺	5,9 ⁺
Termékkivitel	4,3	4,0	5,7 ⁺	0,6 ⁺	8,0 ⁺	4,7 ⁺
Ipari termelés	3,5	5,1	6,3 ⁺	4,7 ⁺	7,9 ⁺	6,3 ⁺
Ipari belföldi értékesítés	5,9	7,5	5,2 ⁺	7,6 ⁺	6,7 ⁺	6,5 ⁺
Ipari exportértékesítés	1,6	4,1	7,2 ⁺	4,6 ⁺	10,5 ⁺	7,3 ⁺
Építőipari termelés	21,3	21,6	47,9 ⁺	27,0 ⁺	19,1 ⁺	28,0 ⁺
Kiskereskedelmi üzletek forgalma ⁺	6,5	5,3	6,1	5,2	6,2	5,8

Összefoglaló adatok (folytatás)

Megnevezés	2018	2018. IV.	2019. I.	2019. II.	2019. III.	2019. I–III.
		negyedév				
Változás az előző év azonos időszakához képest, %						
Nemzetgazdaság energiafelhasználása	–1,2	0,1	0,8	10,3	0,1 ^{a)}	3,6 ^{b)}
Kereskedelmi szállás-helyek vendég-éjszakái	4,2	3,9	–1,2 ⁺	1,5 ⁺	–0,9 ⁺	–0,2 ⁺
Áruszállítás teljesítmé-nye (áru-tonna-kilométerben)	–4,5	–5,7	5,1 ⁺	2,6 ⁺	–1,7 ⁺	2,0 ⁺
Ipari termelői árak	5,5	5,4	3,1	2,3	1,1	2,2
Bruttó átlagkereset ⁺	11,3	10,5	11,0	10,3	11,4	10,8
Külkereskedelmi egyenleg, millió euró						
Termékek	5 520	1 036	1 738 ⁺	1 347 ⁺	803 ⁺	3 088 ⁺
Szolgáltatások	8 514	1 944	1 943	2 341	2 704	6 988
A GDP százalékában						
A kormányzati szektor egyenlege	–2,3 ^R	–5,8 ^R	0,8 ^R	1,8	..	..
Ezer darab						
Az épített lakások száma	17,7	7,5	3,7	2,8	3,8	10,3
A 15–64 éves népességen belül, %						
Munkanélküliségi ráta	3,7	3,6	3,6	3,4	3,5	3,5
Foglalkoztatottak aránya	69,2	69,5	69,9	70,0	70,3	70,0
Száma, fő						
Élveszületések	89 807	22 484	20 859 ⁺	21 095 ⁺	24 303 ⁺	66 257 ⁺
Halálozások	131 045	33 495	37 788 ⁺	30 220 ⁺	29 528 ⁺	97 536 ⁺
Természetes fogyás	–41 238	–11 011	–16 929 ⁺	–9 125 ⁺	–5 225 ⁺	–31 279 ⁺
Megnevezés	2018	2019. június	2019. július	2019. augusztus	2019. szeptember	2019. január–szeptember
Mezőgazdasági termelői árak	2,7	10,2	8,1	4,2	1,1	5,8
Fogyasztói árak ^{c)}	2,8	3,4	3,3	3,1	2,8	3,3

^{a)} 2019. július–augusztus.^{b)} 2019. január–augusztus.^{c)} 2019. október: 2,9%, január–október: 3,3%.

MAKROGAZDASÁG

Az Egyesült Államok és Kína gazdasága is lassuló ütemben bővült

2019 III. negyedévében a **globális gazdaságot továbbra is visszafogott növekedés jellemezte**. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított bruttó hazai termék (GDP) volumene 2019 III. negyedévében 1,6, ezen belül a világgazdaság legjelentősebb szereplőjének számító Egyesült Államoké 2,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszak, magas bázist. Az amerikai gazdaság bővülése a növekedéstámogató intézkedések (adócsökkentések, infrastrukturális beruházási program) kifutásával veszített lendületéből. Az OECD-hez nem tartozó Kínában is tovább lassult a növekedés üteme, a GDP volumene 2019 III. negyedévében 6,0%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest.¹⁾ A globális folyamatokra továbbra is jelentős hatással voltak az Egyesült Államok és Kína közötti külkereskedelmi feszültségek.

A monetáris politikát alapvetően a gazdaság élénkítésére irányuló lépések alakították. Ennek részeként az Egyesült Államokban a jegybank szerepét betöltő Fed 2019-ben három alkalommal is csökkentette az alapkamat mértékét, az Európai Központi Bank pedig változatlanul 0%-on tartotta az irányadó rátát.

A termelői és a fogyasztói árakat is befolyásoló tényezők közül az Európában irányadó **Brent nyersolaj ára** 2019. I–III. negyedévi átlagárfolyama (65 dollár/hordó) tizedével **alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál**. A **globális élelmiszerárak** összességében 0,5%-kal **csökkentek a 2018. I–III. negyedévihez képest**. A termékcsoportok közül a növényi olajok ára jelentősen visszaesett, és valamelyest a gabonaféléké is mérséklődött, miközben a húsfélék, a cukor és a tejtermékek kissé drágultak.

Az unión belül a magyar gazdaság nőtt az egyik legdinamikusabban

A szűkebb gazdasági környezetünket jelentő **Európai Unió (EU-28) GDP-je** 2019 I. negyedévében 1,7, II. negyedévében 1,4, III. negyedévében **1,3%-kal bővült**.²⁾ A III. negyedévinél legutóbb 2013 IV. negyedévében volt alacsonyabb az uniós gazdaság növekedési üteme.

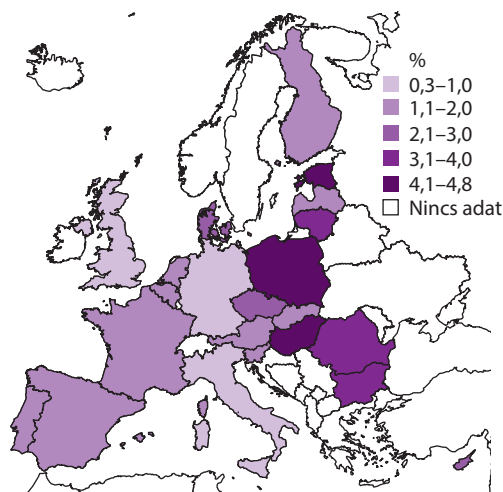
A folyamatokra – a gyengülő külső konjunktúra mellett – továbbra is hatással volt az Egyesült Királyságnak az unióból való kilépését (Brexitet) övező bizonytalanság. A 2000-es években csatlakozott országok gazdasága az uniós átlagnál dinamikusabban bővült, a növekedés

¹⁾ Az OECD egészére, az Egyesült Államokra és a Kínára vonatkozó adatok is szezonálisan kiigazítottak.

²⁾ Az Európai Unió és a tagállamok adatai szezonálisan és naptárhátassal kiigazítottak, kivéve Szlovákiát, ami csak szezonálisan kiigazított.

1. ábra A GDP volumenváltozása, 2019. III. negyedév*

(az előző év azonos időszakához képest, szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján)

* Az Eurostat 2019. december 2-i adatai alapján. Szlovákia adata szezonálisan kiigazított. Az adatok hat tagállam (Görögország, Horvátország, Írország, Luxemburg, Málta, Svédország) esetén nem álltak rendelkezésre.

üteme hazánkban volt az egyik legnagyobb (4,8%).³⁾ Mindegyik tagállam gazdasági teljesítménye nőtt, a legkisebb mértékben (0,3, illetve 0,5%-kal) a magas államadósság miatt sérülékeny Olaszországé, valamint a hazánk legfontosabb külgazdasági partnerének számító Németországé. A német gazdaság növekedését jelentősen visszafogta az ipari termelés csökkenése. A visegrádi országok közül Lengyelországban 4,1, Csehországban 2,5, Szlovákiában 1,8%-kal emelkedett a GDP volumene.

Több lábon áll a magyar gazdasági konjunktúra

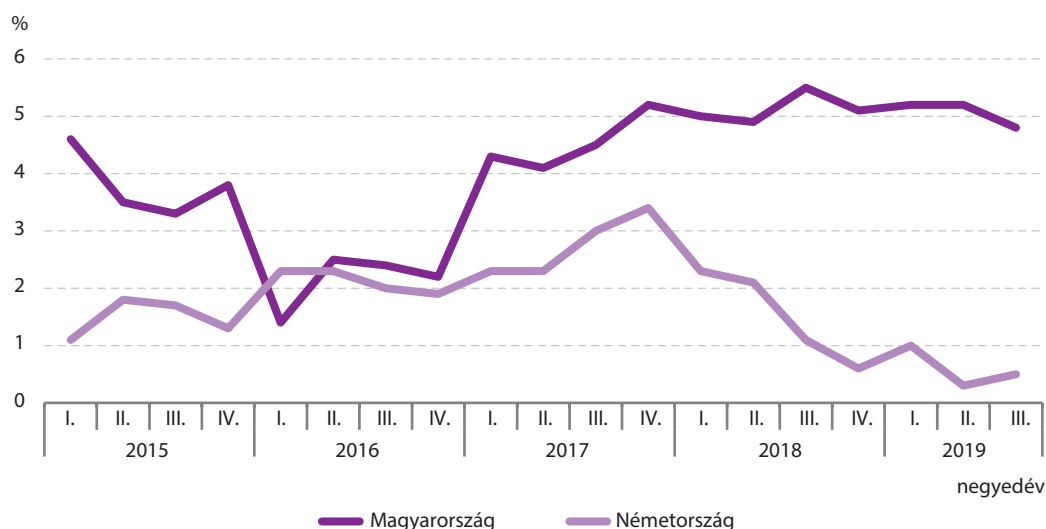
A magyar gazdaság teljesítménye 2013 óta nő. A GDP volumene **2019 I–III. negyedévében** – a nyers (kiigazítás nélküli) adatok alapján – **5,1%-kal emelkedett** az egy évvel korábbi, magas bázishoz ké-

pest. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott index szerint a GDP volumene 5,0%-kal meghaladta a 2018. I–III. negyedévit.

³⁾ Hat tagállam (Görögország, Horvátország, Írország, Luxemburg, Málta, Svédország) adata a kézirat lezárásának időpontjában még nem állt rendelkezésre.

2. ábra A GDP volumenváltozása

(az előző év azonos negyedéhez képest, szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján)

A magyar gazdaság bővüléséhez termelési oldalról a legtöbb nemzetgazdasági ág hozzájárult. Az árutermelő ágak közül az ipar – az egy évvel korábbi stagnálást követően – dinamizálódott, hozzáadott értékének volumene 5,8%-kal nőtt. Az ipari bővülés motorját a közúti jármű-gyártás jelentette. Az építőiparban folytatódott a 2017 eleje óta tartó konjunktúra, teljesítménye 27%-kal haladta meg a 2018. I–III. negyedévi, magas bázist. Mindegyik építőipari szegmensben jelentős növekedés következett be. A mezőgazdaság hozzáadott értéke ellenben 1,6%-kal csökkent. A szolgáltatások közül a piaci alapú szolgáltatások (ezen belül leginkább a kereskedelem, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás) nagymértékben támogatták a GDP bővülését, a közösségi szolgáltatások (közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás) bruttó hozzáadott értéke viszont (0,8%-kal) csökkent az előző év azonos időszakához képest.

A nemzetgazdaság külkereskedelmi forgalmában folyó áron számítva az egy évvel

korábbinál nagyobb többlet keletkezett. Ez a szolgáltatás-külkereskedelem növekvő aktívumából adódott, miközben a termékforgalom egyenlege tovább romlott, miután az áruimport volumene az exportét meghaladó ütemben emelkedett. Ebben szerepet játszhatott az élénk fogyasztás és a továbbra is aktív beruházási tevékenység.

A felhasználási oldalon a gazdasági növekedés egyik pillére a bővülő fogyasztás volt. 2019 I–III. negyedévében a háztartások tényleges fogyasztásának volumene 4,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbi, magas bázist. A közösségi fogyasztás volumene 1,1%-kal csökkent, így a végső fogyasztás összességében 3,7%-kal emelkedett a 2018. I–III. negyedévihez képest. A háztartások hazai fogyasztási kiadásain belül a tartós termékekre (pl. személygépkocsi, bútor, nagyobb elektromos fogyasztási cikkek) fordított kiadások volumene kiemelkedően, 15%-kal nőtt.

1. tábla A bruttó hozzáadott érték alakulása, 2019. I–III. negyedév

(%)

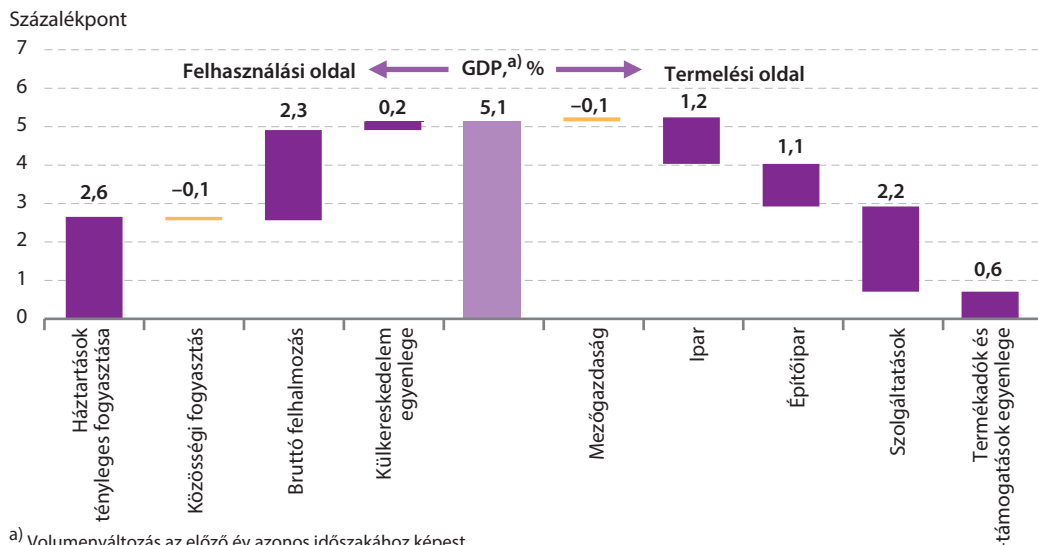
Nemzetgazdasági ág, ágcsoport	Megoszlás	Volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest
Mezőgazdaság	4,0	–1,6
Ipar	24,7	5,8
Építőipar	6,1	27,0
Kereskedelem, szálláshely-szolgáltatás	12,9	7,7
Szállítás, raktározás	6,0	5,6
Információ, kommunikáció	4,8	6,3
Pénzügyi szolgáltatások	3,4	3,7
Ingatlanügyletek	8,1	3,3
Üzleti szolgáltatások	10,5	6,5
Közösségi szolgáltatások (közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás)	16,6	–0,8
Művészet, szabadidő	2,8	2,4
Nemzetgazdaság összesen	100,0	5,1^{a)}

^{a)} Termékdók- és támogatások egyenlegével együtt.

A GDP bővüléséhez – a 2017 eleje óta dinamikus emelkedő – **bruttó állóeszköz-felhalmozás is jelentősen hozzájárult**, volumene 2019 I–III. negyedévében

19%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A felhasználási tétel GDP-hez viszonyított aránya 28% volt, 4,1 százalékponttal nagyobb, mint az előző év azonos időszakában.

3. ábra A GDP volumenváltozásához való hozzájárulás mértéke a termelési és a felhasználási oldalon, 2019. I–III. negyedév

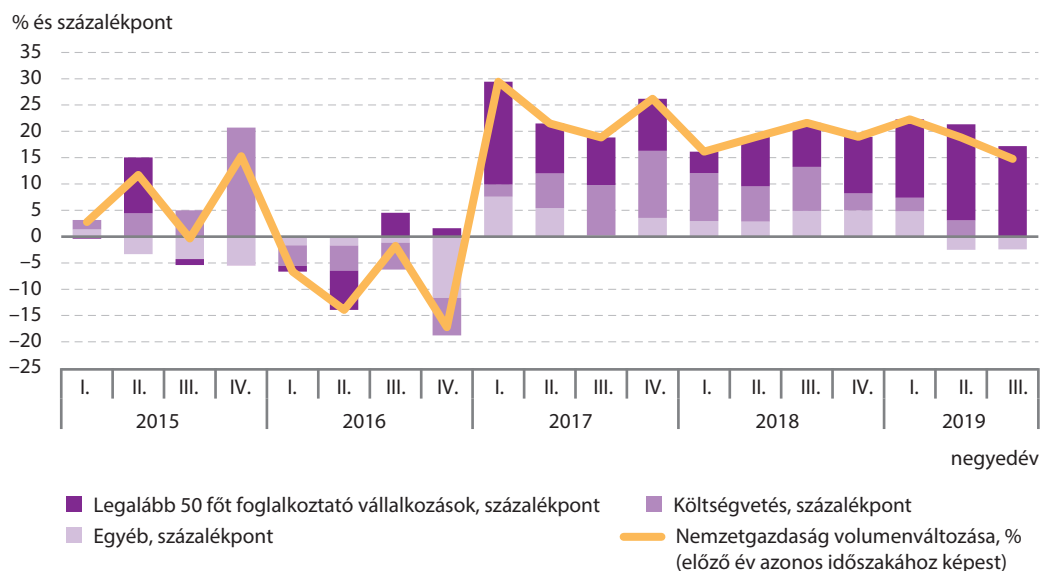

A vállalkozások húzták a beruházásokat⁴⁾

2019 I–III. negyedévében a bruttó állóeszköz-felhalmozás 71%-át tették ki a nemzetgazdasági beruházások, amelyek 2017 óta tartó dinamikus bővülése folytatódott, fontos pillérét képezve a gazdasági teljesítmény növekedésének. **Az I–III. negyedévi beruházások volumene** – az I. negyedévi 22, a II. negyedévi 19, illetve a III. ne-

gyedévi 15%-os emelkedés eredőjeként – **18%-kal haladta meg az előző év azonos időszakai, magas bázist.** A beruházások növekedésében a – kiemelten a feldolgozóipari – vállalkozásoknak jelentős szerepe volt, a többi gazdasági szereplő fejlesztései összességében nem játszottak érdemi szerepet.

4. ábra A nemzetgazdasági beruházás volumenváltozásához való hozzájárulás

Anyagi-műszaki összetétel szerint az I–III. negyedévi beruházási teljesítményérték 57%-át kitevő építési beruházások volumene 19, a teljesítményérték 42%-át adó gép- és berendezésberuházásoké 17%-kal emelkedett.

2019 I–III. negyedévében a beruházási érték 59%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások átlagosan 29%-kal bővülő fejlesztései jelentették. **A nagyvállalatok fejlesztései kiemelkedően nőttek.** A beru-

házási ráfordítások 14%-a költségvetési szervektől származott, volumenük az I. és II. negyedévi 21–21%-os növekedés után a III. negyedévben – a központi közigazgatási szervek beruházásai visszaesésének és az önkormányzatok beruházásai növekedésének eredőjeként – gyakorlatilag stagnált az előző év azonos időszakához képest. Így 2019 I–III. negyedévében összességében a költségvetési szervek beruházási teljesítménye 12%-kal lett nagyobb.

⁴⁾ Budapest és a megyék beruházási adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

2019 I–III. negyedévében a nemzetgazdaság szinte minden területén emelkedett a beruházási aktivitás. A meghatározó nemzetgazdasági ágak között a – beruházások 28%-át képviselő – **feldolgozóipar fejlesztései számottevően** (29%-kal) **nőttek**. A kiemelkedő bővüléshez a villamos berendezések gyártása, a vegyi anyag, termék gyártása, valamint a gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar területén végrehajtott fejlesztések járultak hozzá a legnagyobb mértékben. A fejlesztések felfutásában zöldmezős beruházások és meglévő kapacitások bővítései egyaránt szerepet játszottak. Számottevő beruházási tevékenység jellemezte a külföldi érdekeltségű vállalkozásokat is.

Az összes beruházás 16%-át adó, ezzel a második legnagyobb beruházó szállítás és raktározás nemzetgazdasági ág teljesít-

ménye szintén nagymértékben (20%-kal) nőtt, de a bővülés üteme a megelőző két év hasonló időszakához képest mérséklődött. A növekedés elsősorban a közútfelújításoknak, valamint az út-, autópálya- és vasútépítkezéseknek köszönhető, de jelentős beruházási aktivitás jellemezte a városi és a távolsági közlekedésben tevékenykedő, illetve a raktározással és rakománykezeléssel foglalkozó vállalatokat is.

A szállítás, raktározással csaknem azonos súlyú ingatlanügyletek beruházásainak növekedése az előző év azonos időszakánál is nagyobb lendülettel folytatódott január-szeptemberben (16%). A III. negyedévre a lakásépítések mérsékelt növekedését meghaladták a bérbeadást szolgáló üzleti létesítményekbe (irodaház, logisztikai csarnok stb.) történő beruházások.

2. tábla **A 10 legnagyobb* beruházó nemzetgazdasági ág beruházásainak volumenváltozása és részaránya**

(%)

Nemzetgazdasági ág	2018. I–III. negyedév		2019. I–III. negyedév	
	megoszlás	volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest	megoszlás	volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest
Nemzetgazdaság összesen	100,0	19,3	100,0	18,0
Ezen belül:				
feldolgozóipar	25,8	0,6	27,7	29,4
szállítás, raktározás	15,8	30,6	16,4	20,0
ingatlanügyletek	16,1	15,2	16,3	16,4
közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	7,2	87,5	5,9	–3,0
kereskedelem, gépjárműjavítás	5,7	10,0	5,0	3,5
mezőgazdaság	4,6	9,8	4,4	15,1
művészet, szórakoztatás, szabadidő	3,4	35,4	4,0	36,9
energiaipar	3,6	65,6	3,0	0,4
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	2,9	21,1	2,4	3,4
építőipar	2,1	60,8	2,2	27,4

* A 2019. I–III. negyedévi beruházások teljesítményértéke alapján.

A kereskedelem területén a beruházási teljesítmény növekedése (3,5%) folytatódott, ehhez a nagykereskedelmi hálózatok gépjárműbeszerzései is hozzájárultak. A mezőgazdaságban 15%-kal nőtt a beruházások volumene, elsősorban a nagyobb létszámú vállalkozások építési beruházásainak köszönhetően. A művészet és szabadidő területén a fejlesztések emelkedését (37%) továbbra is a sporttal és a kultúrá-

val kapcsolatos nagyberuházások okozták. A kedvező ágazati konjunktúra hatására az építőipari vállalkozások 27%-kal növelték tárgyi eszköz-ráfordításait.

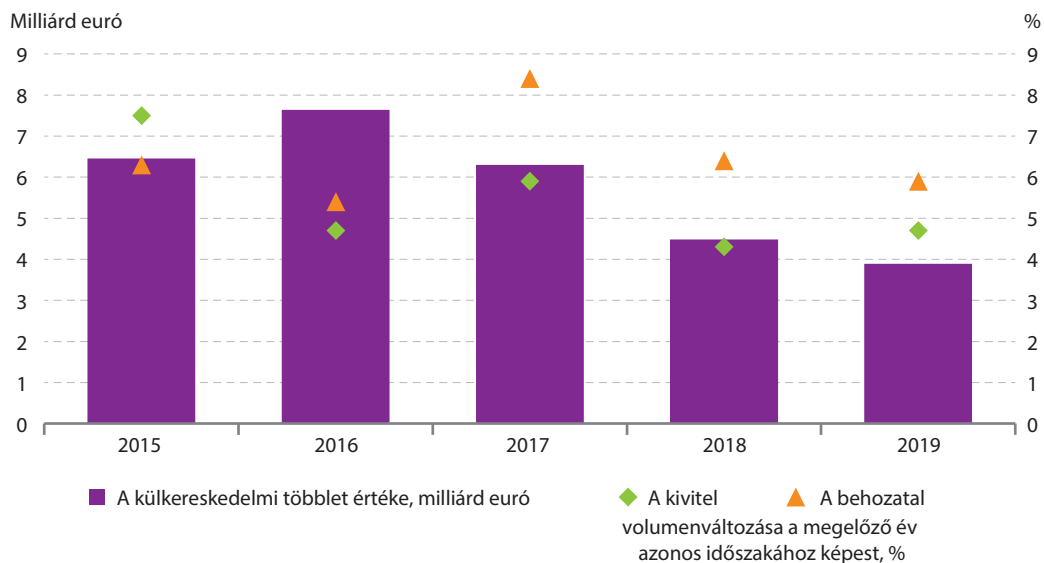
A közigazgatás volt a negyedik legnagyobb beruházó, teljesítménye azonban 3,0%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól, elsősorban a csökkenő értékű honvédségi és rendőrségi eszközbeszerzések miatt.

Romlott a termék-külkereskedelmi mérleg

2019 I–III. negyedévében a termékkivitel értéke (81,9 milliárd euró) 4,6, a behozatalé (78,0 milliárd euró) 5,7%-kal meghaladta a 2018. január–szeptemberit. **A külkereskedelmi többlet 3,9 milliárd eurót tett**

ki, 596 millió euróval kevesebbet az egy évvel korábbinál. A folyó évinél kisebb összegű, I–III. negyedéves aktívum utoljára 2009-ben alakult ki.

5. ábra A külkereskedelmi termékforgalom többlete és volumenváltozása az I–III. negyedévben

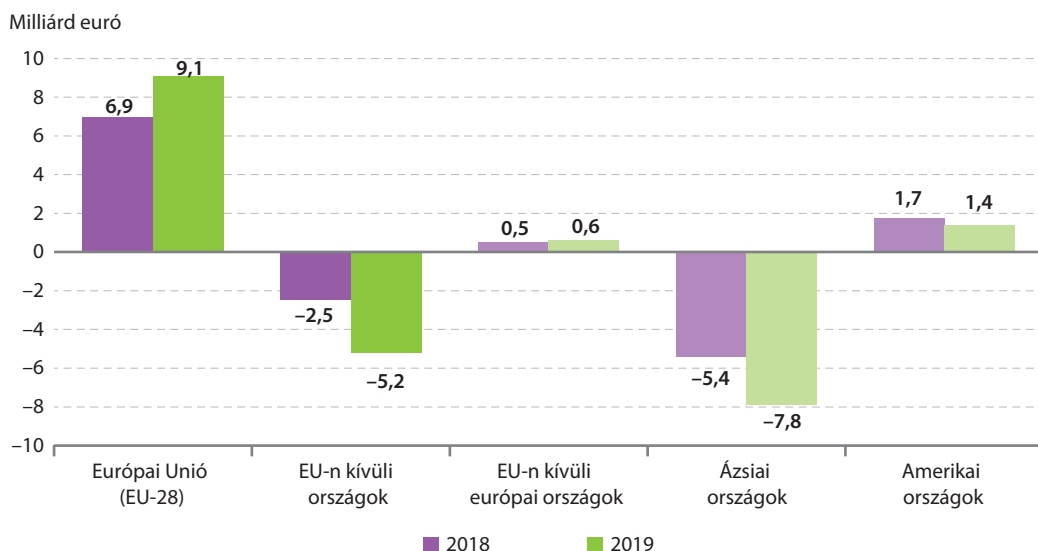

A termékforgalom volumene exportban 4,7, importban 5,9%-kal nőtt 2018 I–III. negyedéhez viszonyítva. **Az import növekedési üteme** – a megelőző 3 évhez hasonlóan – **2019 első kilenc hónapjában is meghaladta az exportét. Ugyanakkor** árnyalja a képet, hogy az időszakon belül **a III. negyedévben a kivitel már valamelyest nagyobb mértékben bővült, mint a behozatal**, megszakítva ezzel az ezt megelőző 12 negyedév során tapasztalt tendenciát. A folyamatot az exportnövekedés gyorsulá-

sa magyarázza: a 8,0%-os volumenbővülés 2017 I. negyedéve óta a legmagasabb.

Exportunk 81, importunk 74%-át az Európai Unió tagországaival bonyolítottuk le. Ebben a viszonylatban a kereskedelem euróértéke kivitelben 5,6, behozatalban 2,5%-kal bővült a 2018. I–III. negyedévihez képest. **Az uniós tagországokkal folytatott külkereskedelmünkben 9,1 milliárd eurós aktívum keletkezett** az első 9 hónap során, ami az egyenleg 2,1 milliárd eurós javulását jelenti.

6. ábra A külkereskedelmi termékforgalom egyenlege a főbb országcsoportok szerint, 2019. I–III. negyedév

Az Európai Unión kívüli országok esetében kivitelünk euróértéke 0,7, behozatalunké 16%-kal bővült 2018. január–szeptemberhez viszonyítva. Az egyenleg ebben a relációban számottevően romlott, az 5,2 milliárd eurós deficit 2,7 milliárd euróval több az egy évvel korábbinál. A mérlegromlás leginkább **az ázsiai országokkal**

lebonyolított áruforgalom alakulásával magyarázható, aminek **egyenlege 2,4 milliárd euróval kedvezőtlenebbé vált**, túlnyomórészt az import 20%-os bővülése miatt. Ezzel párhuzamosan az ázsiai országokba irányuló exportunk értéke 12%-kal visszaesett.

3. tábla A külkereskedelmi termékforgalom alakulása a főbb országcsoportok szerint,*
2019. I–III. negyedév

(%)

Országcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen-	érték-	megosz- lása	volumen-	érték-	megosz- lása
	változása 2018 I–III. negyedévéhez képest	változása 2018 I–III. negyedévéhez képest		változása 2018 I–III. negyedévéhez képest	változása 2018 I–III. negyedévéhez képest	
Európai Unió (EU-28)	5,6	5,6	81,2	2,8	2,5	73,7
EU-n kívüli országok	1,0	0,7	18,8	16,1	15,9	26,3
Ebből:						
ázsiai országok	..	–12,2	4,5	..	20,0	14,8
európai országok	..	9,3	8,9	..	8,4	8,6
amerikai országok	..	0,3	4,2	..	21,0	2,6
Összesen	4,7	4,6	100,0	5,9	5,7	100,0

* Az értékváltozásra, valamint a megoszlásra vonatkozó adatok euróadatokból lettek számítva.

A külkereskedelmünk több mint felét kitevő gépek és szállítóeszközök esetében az export volumene 6,8, az importé 7,0%-kal meghaladta a 2018. január–szeptemberit. A növekedés behozatalban túlnyomórészt az unión kívüli országokkal, kivitelben a tagországokkal folytatott kereskedelem bővülésének tulajdonítható. Exportunk legfontosabb termékcsoportját a **közúti járművek** jelentik, ezek euróban számított **kivitele 14%-kal nőtt**. Importunk legnagyobb forgalmú termékköre a villamos gépek, készülékek és műszerek, behozataluk 9,1%-kal bővült a 2018. I–III. negyedévihez képest.

A külkereskedelmünk harmadát jelentő **feldolgozott termékek esetében a kivitel volumene emelkedett a legkisebb mértékben** (0,6%-kal) **az áruфőcsoportok közül**, miközben behozataluk 3,3%-kal bővült

a 2018. I–III. negyedévihez viszonyítva. Az idetartozó csoportok közül a legnagyobb értékű árumozgás a forgalom mindkét irányában a gyógyszer és gyógyszerészeti termékekből valósult meg, amelyek folyó áron, euróban számított exportja 5,8, importja 1,0%-kal emelkedett.

2019 I–III. negyedévében az élelmiszerek, italok, dohánytermékek exportvolumene 4,5, importvolumene 3,3%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az energiahordozók változatlan áron számított behozatala az áruфőcsoportok közül a legnagyobb mértékben, 14%-kal emelkedett. Az idetartozó termékcsoporthoz az élelmiszer és mesterséges gázok euróban számított importja bővült a legszámtalvobbban (23%-kal) 2018. január–szeptemberhez viszonyítva, amit részben a készletek feltöltése okozott.

4. tábla **A külkereskedelmi termékforgalom alakulása áruфőcsoportok szerint,* 2019. I–III. negyedév** (%)

Áruфőcsoport	A kivitel			A behozatal		
	volumen-	érték-	megosz- lása	volumen-	érték-	megosz- lása
	változása 2018 I–III. negyedévéhez képest	változása 2018 I–III. negyedévéhez képest		változása 2018 I–III. negyedévéhez képest	változása 2018 I–III. negyedévéhez képest	
Élelmiszerek, italok, dohány	4,5	7,5	6,9	3,3	6,5	5,2
Nyersanyagok	8,1	7,9	2,3	2,7	4,1	2,1
Energiahordozók	7,7	5,6	2,8	14,3	9,7	8,3
Feldolgozott termékek	0,6	–1,1	31,0	3,3	3,1	36,2
Gépek és szállító-eszközök	6,8	7,4	57,0	7,0	7,1	48,2
Összesen	4,7	4,6	100,0	5,9	5,7	100,0

* Az értékváltozásra, valamint a megoszlásra vonatkozó adatok euróadatokból lettek számítva.

Javult a szolgáltatás-külkereskedelmi egyenleg

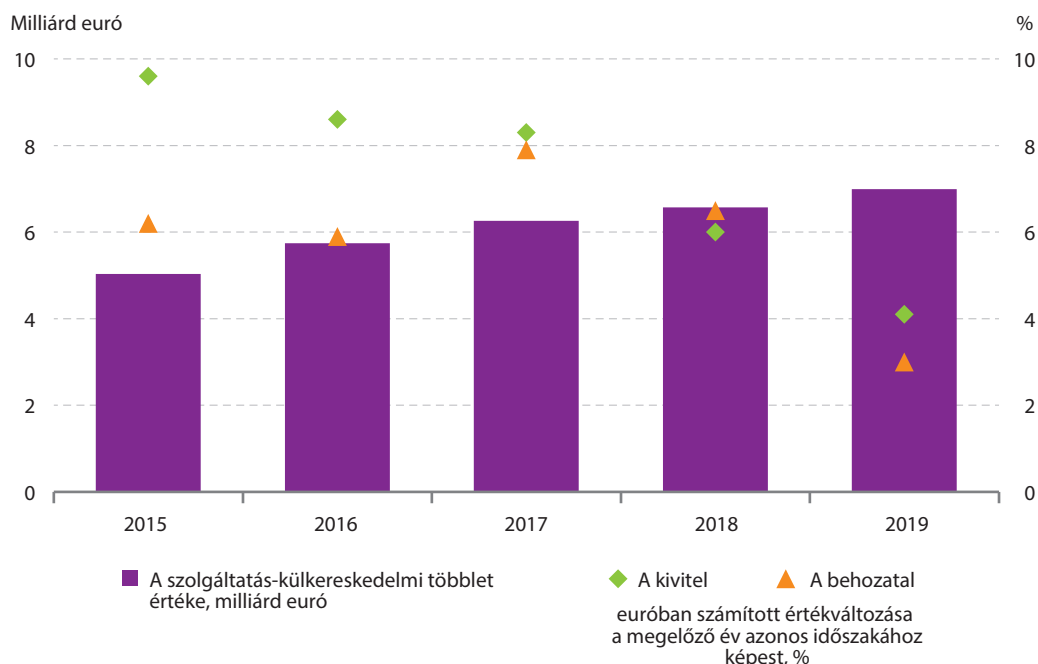
A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalomban az exportnak a – turizmussal együtt számított – értéke 19,8 milliárd, az importé 12,8 milliárd eurót tett ki 2019 I–III. negyedévében. **A bevételek összege 4,1, a kiadásoké 3,0%-kal emelkedett** 2018 I–III. negyedévéhez képest, a 2012-es csökkenés óta ezek a legalacsonyabb növekedési ütemek. **Szolgáltatás-külkereskedelmünk 7,0 milliárd eurós többlete 417 millió euróval több** az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A mérleg 10 éve folyamatosan javul, az idei aktívum 5,5 milliárd euróval haladja meg a 2009. I–III. negyedévit.

2019 I–III. negyedévében a szolgáltatások külkereskedelmében már 3,1 milliárd euróval nagyobb többlet keletkezett, mint a termékekében, szemben a 3 évvel korábbival, amikor a termékforgalmi többlet még 1,9 milliárd euróval meghaladta a szolgáltatásokét.⁵⁾

⁵⁾ E folyamat nagyjából a termékforgalmi egyenleg romlásának következménye, a szolgáltatás-külkereskedelmi egyenleg javulása az 5,0 milliárd eurós változás negyedét magyarázza.

7. ábra A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom többlete és értékváltozása az I–III. negyedévben

A mérlegjavulást a szolgáltatáscsoportok közül **döntően a turizmus és a szállítás külkereskedelmének egyenlegjavulása okozta**. A kereskedelem euróértéke mindkét csoport mindkét forgalmi irányában nőtt, a bevétel a turisztikai szolgáltatásoknál

12, a szállításiakat illetően pedig 8,7%-kal több az egy évvel korábbinál. A legnagyobb többletek is e szolgáltatáscsoportok esetében alakultak ki: a turizmusé 3,1 milliárd, a szállításé 2,4 milliárd eurót tett ki az I–III. negyedév során.

5. tábla A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása a főbb szolgáltatáscsoportok szerint,* 2019. I–III. negyedév

(%)

Szolgáltatáscsoport	A kivitel		A behozatal	
	értékváltozása 2018. I–III. negyedévhez képest	megoszlása	értékváltozása 2018. I–III. negyedévhez képest	megoszlása
Összesen	4,1	100,0	3,0	100,0
Ebből:				
bérmunka-szolgáltatási díj	–4,0	7,2	2,6	1,3
turizmus	12,1	25,5	9,5	15,0
szállítási szolgáltatások	8,7	26,6	5,0	22,6
üzleti szolgáltatások	–1,8	38,1	0,7	57,4

* Euróadatokból számítva.

2019 I–III. negyedévében minden főbb országsoporttal folytatott kereskedelemben aktívum keletkezett. **A többlet mintegy hattizede, 4,3 milliárd eurónyi aktívum az uniós viszonylatban alakult ki.**

A mérleg javulása ugyanakkor leginkább az amerikai országokkal folytatott kereskedelemnek tulajdonítható, ami 439 millió euróval vált kedvezőbbé 2018 I–III. negyedévéhez képest.

6. tábla **A szolgáltatás-külkereskedelmi forgalom alakulása a főbb országsoportok szerint,* 2019. I–III. negyedév**

(%)

Országsoport	A kivitel		A behozatal	
	értékváltozása 2018. I–III. negyedévhez képest	megoszlása	értékváltozása 2018. I–III. negyedévhez képest	megoszlása
Európai Unió (EU-28)	5,0	71,6	5,6	77,0
EU-n kívüli országok	1,9	28,4	–5,0	23,0
Ebből:				
ázsiai országok	–15,3	7,0	–3,4	5,4
európai országok	1,9	9,7	–2,2	6,8
amerikai országok	19,1	10,5	–7,7	9,9
Összesen	4,1	100,0	3,0	100,0

* Euróadatokból számítva.

A kormányzati szektor többlettel zárta az I. félévet

2019 I. félévében a kormányzati szektor egyenlege 295 milliárd forintos többletet mutatott, ami a GDP 1,3%-ának felel meg. Az egyenleg 2018 I. félévéhez képest **530 milliárd forinttal, GDP-arányosan 2,4 százalékponttal javult.**

A kormányzati szektor 2019. I. félévi bevétele (9,8 ezer milliárd forint) **9,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.** A termelési és importadókból származó bevétel 8,6%-kal bővült, ezen belül az áfabevétel

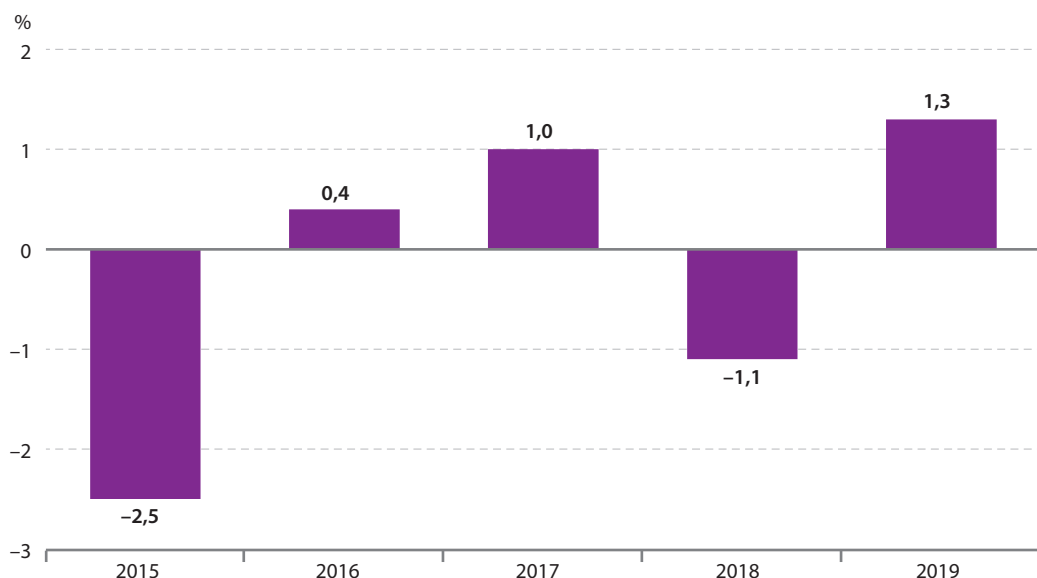
közel tizedével lett nagyobb. A társadalombiztosítási hozzájárulások szintén 8,6%-kal nőttek, a jövedelemadó-bevételek 14%-kal múlták felül a 2018. I. félévit.

A bevételekhez képest a **kiadások értéke** (9,5 ezer milliárd forint) a félév során kisebb mértékben, **3,7%-kal emelkedett** az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A kiadási tételek közül a pénzügyi társadalmi juttatások 2,1, a kormányzati szektorban dolgozó munkavállalóknak kifizetett jöve-

delem pedig 5,1%-kal nőtt. A folyó termelőfelhasználás, valamint a kamatkiadások 6% körüli mértékben bővültek, miközben

a bruttó állóeszköz-felhalmozás mintegy negyedével haladta meg a bázisidőszakit.

8. ábra A kormányzati szektor egyenlege az adott év I. félévében
(a GDP százalékában)

Fékeződött a lakáshitelek iránti kereslet

A **lakáscélú hitelállomány** 2002 és 2010 közötti erőteljes (több mint 7-szeres) bővülését követő visszaesés 2016-ig tartott. Az állomány 32%-os csökkenése együtt járt a devizaalapú hitelek visszaszorulásával, amelyek összege 2019 I. félévének végén 3,5 milliárd forintot tett ki. A lakáshitel-állomány értéke 2019. június végén 3488 milliárd forint volt, az egy évvel korábbinál 11, a 2018. december 31-én fennállóhoz képest 4,9%-kal több. Az állománynak – amely a GDP 8,2%-át tette ki – **16%-a volt államilag támogatott**, míg 2015 I. fél-

évében még több mint negyede. Az új minősítési kategóriák szerint a teljesítő hitelek aránya megközelítette a 97%-ot, a nem teljesítő hitelek száma pedig az előző év végi 34 ezerről 21 ezerre csökkent.

2019 I. félévében 50 ezer lakáshitelt engedélyeztek, 460 milliárd forint értékben. Számuk az előző évek növekedése után 5,3%-kal mérséklődött, ugyanakkor összegük kisebb mértékben (14%-kal) emelkedett az egy évvel korábbihoz mérten. Az átlaghitel összege 1,5 millió forinttal, 9,1 millió forintra nőtt 2018 I. félévéhez

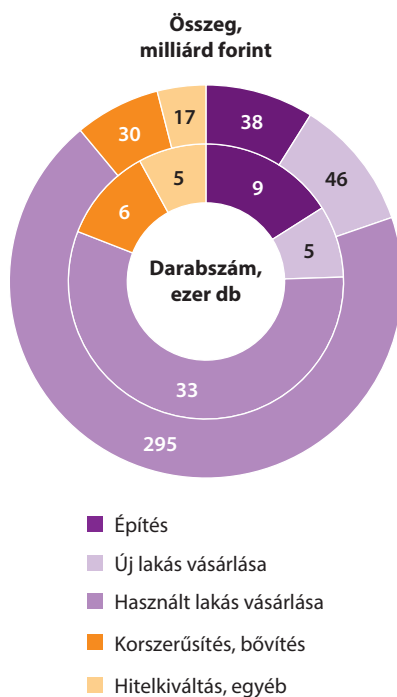
képest. Az engedélyezett hitelek számának 8,0, összegének 9,0%-a volt államilag támogatott.

2019 első hat hónapjában közel 58 ezer lakáshitelt folyósítottak, 426 milliárd forint értékben, a nyújtott hitelek száma 11, összege az előző évi 48% után 9,2%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. **A hitelek döntő részét (56%-ot) használt lakás vásárlására fordították** – ez a folyósított összeg közel héttizedét jelentette –, 8,5%-ából új lakást vettek, 16%-a építési hitel volt. A használt lakás vásárlására fordított összeg 6,6, az építésre fordított 20%-kal emelkedett, míg új lakások vásárlására 3,5%-kal kevesebb hitelt folyósítottak, mint 2018. I. félévben. Az átlaghitel összege új lakás vásárlása esetében 9,4, a használtaknál 9,0, az építések esetében 4,1 millió forint volt.

2019 I. félévében több mint 13 ezer igénylőnek folyósítottak családi otthonteremtési kedvezménnyel (CSOK) állami támogatást, mintegy 30 milliárd forint értékben. A támogatások száma 9,5, összegük 0,4%-kal mérséklődött 2018 I. félévéhez képest. Az összeg 31–31%-át használt lakás vásárlására, illetve építésre, 38%-át új lakás vásárlására fordították. A hitelek 49%-a használt lakás vásárlását, 33%-a építkezést, 16%-a új lakás vételét könnyítette meg.

lására fordították. A hitelek 49%-a használt lakás vásárlását, 33%-a építkezést, 16%-a új lakás vételét könnyítette meg.

9. ábra A 2019 I. félévében folyósított lakáscélú hitelek száma és összege

ÁGAZATI TELJESÍTMÉNYEK

Kalászos gabonából több termett

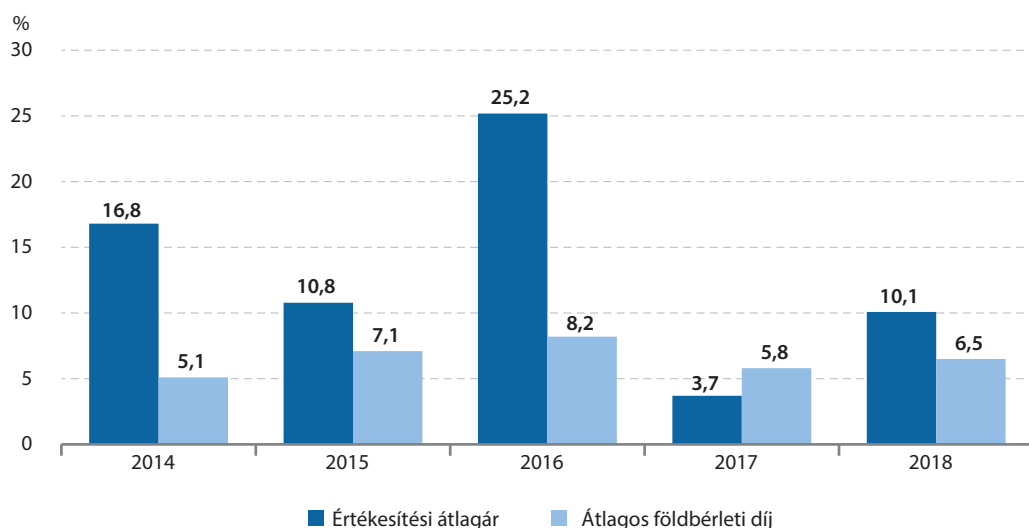
2018-ban a mező- és erdőgazdasági hasznosítású területek 1,0%-a, összesen 72 ezer hektár cserélt gazdát. Az **értékesített földterület nagysága majdnem azonos volt** a 2017. évivel, ám mindössze harmada a két évvel korábbi, rendkívül magas termőföld-forgalomnak. Az eladásra került termőterület 72%-a szántó, 14%-a erdő, 10%-a gyeperdő, a fennmaradó 3,4%-a szőlő és gyümölcsös volt.

A lényegében változatlan forgalom mellett 2018-ban a mezőgazdasági termőföld-árak a 2017. évinél több mint kétszer akkora mértékben, átlagosan 11%-kal emelkedtek. A legnagyobb mennyiségben eladott szántó ára 10%-kal nőtt, 2018-ban 1 hektár szántóföld országos átlagára 1,5 millió forint lett. Az erdő esetében a drágulás mértéke (9,9%) a szántóénál valamivel kisebb, a többi mű-

velési ág esetében nagyobb volt. 2018-ban országosan 1 hektár szőlőt átlagosan 2,4, gyümölcsöst 1,9 millió, erdőt 753, gyeperdőt 673 ezer forintért lehetett megvásárolni.

A **földbérleti díjak is tovább emelkedtek**. 2018-ban országosan 1 hektár szántó éves átlagos bérleti díja 56 ezer forint volt, a 2017. évinél 6,5%-kal több. A gyümölcsösöké egy év alatt átlagosan 9,7, a gyeperdőké 4,9, a szőlőké 2,6%-kal nőtt, az erdőké ugyanakkor 1,9%-kal csökkent. Használatukért ebben a sorrendben évi 72 ezer, 27 ezer, 87 ezer, illetve 29 ezer forintot kellett fizetni hektáronként. 2018-ban 1 hektár szántó éves bérleti díja az értékesítési ár 3,7%-a volt. Az arány 2010 óta lényegében folyamatosan csökkent, mivel az eladási ár 2011 és 2017 kivételével a bérleti díjnál nagyobb mértékben emelkedett.

10. ábra A szántó értékesítési átlagárának és átlagos földbérleti díjának növekedése (az előző évhez képest)

2019-ben az ország szántóterületének 32%-án, **1,4 millió hektáron természetek kalászos növényeket.**⁶⁾ Kiterjedésük 0,9%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál. A nyári betakarítású gabonák területének 73%-át búza, 18%-át árpa, 6,0%-át tritikálé, 1,7%-át rozs, 1,6%-át zab foglalta el.

A téli, kora tavaszi aszály után érkezett kiadós májusi csapadék kedvezően hatott a terméseredményre, a begyűjtött mag mennyisége (7,2 millió tonna) 4,9%-kal meghaladta a tavalyit. A rozs termésátlaga ugyanakkora, a többi kalászosé nagyobb volt az egy évvel korábbinál.

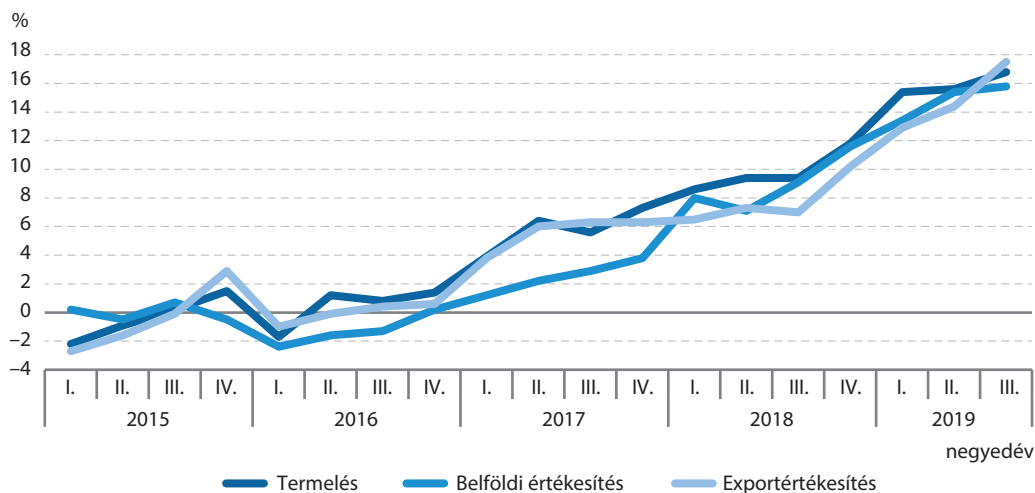
7. tábla **A kalászos gabonák termelése, 2019⁺**

Kalászos	Betaka- rított terület, ezer hektár	Betakarított összes termés			Termésátlag		
		ezer tonna	változása		kilo- gramm/ hektár	változása	
			2018-hoz	2014– 2018 átlagá- hoz		2018-hoz	2014– 2018 átlagá- hoz
Búza	1 017	5 370	2,1	0,6	5 280	3,0	2,4
Árpa	248	1 371	19,7	0,2	5 540	18,0	14,1
Tritikálé	83	330	0,4	–24,0	3 950	5,4	–0,2
Rozs	24	80	–9,6	–13,1	3 370	0,0	10,9
Zab	22	69	16,1	–34,0	3 180	21,1	17,1

ban 3,9%-os növekedés történt. Az – egy évvel korábbihoz hasonlóan az – ipari érté-

kesítés árbevételének 64%-a külföldi, 36%-a hazai piacokról származott.

11. ábra **Az ipari termelés és értékesítés volumenváltozása***
(2015. évi havi átlaghoz képest)

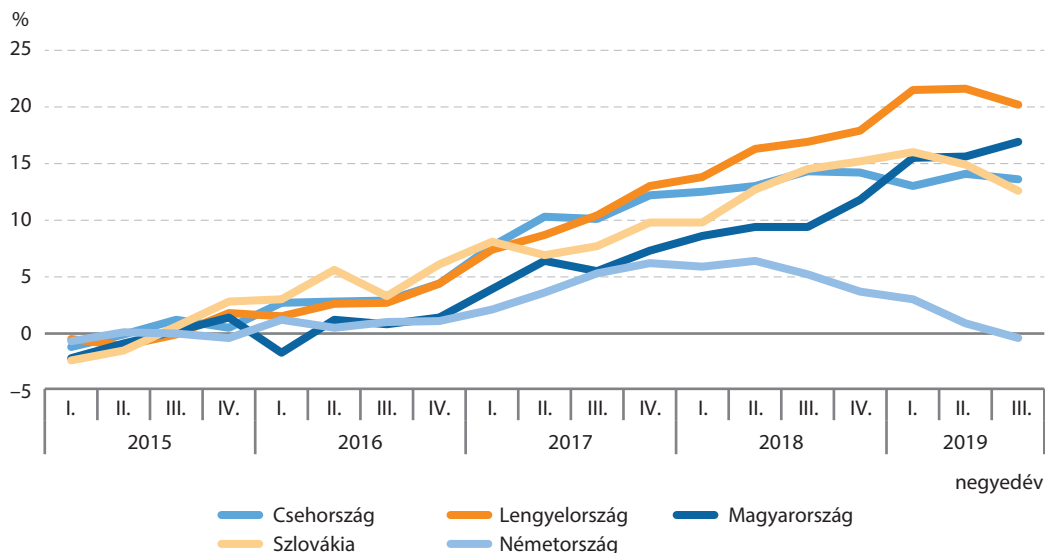
* Szezonálisan és munkanappal kiigazított adatok alapján.

2019 III. negyedévében az ipari termelés volumene – a nemzetközi összehasonlításhoz rendelkezésre álló, naptárhatással kiigazított adatok szerint – **az uniós tagállamok közül hazánkban emelkedett a legnagyobb mértékben**, az előző év azonos időszakához képest 6,9%-kal. Az EU-28 átlagát tekintve (az I. negyedévi 0,2%-os növekedést és a II. negyedévi 0,7%-os mérséklődést követően) a III. negyedévben 1,4%-kal csökkent a termelés, és a tagállamok felében elmaradt az egy évvel korábbitól. A legnagyobb ipari potenciállal bíró Németország kibocsátása esett vissza a leginkább (5,2%-kal), amit elsősorban a járműgyártás csökkenő teljesítménye okozott. A legnagyobb nemzetgazdaságok közül Franciaországban, az Egyesült Királyságban és Olaszországban is mérséklődött (0,5–1,5%-kal) a termelés volu-

mene, amiben szintén jelentős szerepe volt a járműipari recessziónak. A visegrádi országok közül Csehországban és Szlovákiában csökkent, Lengyelországban nőtt az ipari produktum.

Magyarországon az ipar nemzetgazdasági ágai közül a meghatározó (96%-os) részesedéssel bíró **feldolgozóipar termelése** a kiigazítás nélküli adatok szerint **2019 I–III. negyedévében 6,2, az energiaiiparé 1,5%-kal nőtt** az előző év azonos időszakához képest. A csekély súlyú bányászatban folytatódott a termelés nagymértékű emelkedése, a kibocsátás volumene 28%-kal meghaladta az egy évvel korábbi, magas bázist. A bővülést továbbra is egyes bányászati feltáró tevékenységek és az élénk építőipari keresletet kiszolgáló kőfejtés, homok- és agyagbányászat fokozódása okozták.

12. ábra Az ipari termelés volumenváltozása* a visegrádi országokban és Németországban (2015. évi havi átlaghoz képest)

* Szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok alapján.
Forrás: Eurostat.

A feldolgozóiparon belül a legnagyobb súlyt a termelési érték 29%-át adó **járműgyártás** képviseli. Kibocsátása a 2018. évi (0,2%-os) mérséklődés után 2019 I–III. negyedévében – a feldolgozóipari alágak közül az egyik legnagyobb mértékben – **13%-kal nőtt** az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a közútigépjármű-gyártás kibocsátása – háromévi csökkenés után – 18%-kal emelkedett, és a másik nagy súlyú területen, a közútijárműalkatrész-gyártásban is folytatódott a – 2010 óta tartó – bővülés. A szinte teljes egészében külpiacon termelő **elektronikai ipar kibocsátása 7,0%-kal meghaladta a 2018. I–III. negyedévit**. Ehhez a 26%-kal bővülő elektronikus fogyasztási cikk gyártása járult hozzá a legnagyobb mértékben, de a híradástechnikai berendezés gyártása és a főképp a járműiparba beszállító elektronikai áramkörti kártya gyártása is nőtt. Az elektronikai iparhoz hasonló súlyú, de elsősorban

belföldre termelő **élelmiszeripar kibocsátása 5,4%-kal emelkedett**, amihez a részterületek többsége hozzájárult, például a legnagyobb termelési értéket realizáló húsipar 4,8, a második legnagyobb súlyú italgyártás pedig 9,3%-kal bővült. A feldolgozóipar közepes súlyú alágai közül a gumi-, műanyag- és építőanyag-iparban 4,5%-kal nőtt a termelés volumene, elsősorban az élénk belföldi keresletnek köszönhetően. A kohászat, fémfeldolgozásban azonban a csökkenő export következtében megtorpant a hosszabb ideje tartó emelkedő tendencia, és a kibocsátás volumene 0,6%-kal elmaradt az egy évvel korábbi, magas bázistól. A kisebb súlyú alágak közül az egyéb feldolgozóipar (pl. bútorgyártás, ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása), valamint – részben az akkumulátorgyártás felfutása miatt – a villamos berendezés gyártása járult hozzá leginkább az ipar növekedéséhez.

8. tábla A feldolgozóipari termelés és az értékesítés szerkezete alágak szerint, 2019. I–III. negyedév

(%)

Alág	Részesedés a feldolgozóipari termelésből	A termelés volumenválto- zása az előző év I–III. negyed- évéhez képest	Az export aránya az értékesítésből
Járműgyártás	29,3	12,6	91
Elektronikai ipar	11,8	7,0	96
Élelmiszeripar	10,6	5,4	39
Gumi-, műanyag- és építőanyag-ipar	9,1	4,5	61
Kohászat, fémfeldolgozás	8,3	–0,6	58
Gép, gépi berendezés gyártása	5,6	2,4	80
Vegyí anyag, termék gyártása	5,0	–4,7	63
Villamos berendezés gyártása	4,9	12,1	87
Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás	4,8	–0,8	31
Fa-, papír- és nyomdaipar	3,4	5,2	50
Egyéb feldolgozóipar	3,1	14,5	56
Gyógyszergyártás	2,8	3,5	86
Textil- és bőripar	1,3	–8,6	82
Feldolgozóipar	100,0	6,2	73

2019 I–III. negyedévében a létszám-kategóriák szerint képzett vállalatcsoportok mindegyikében bővült az ipari termelés volumene, a legdinamikusabban (13%-kal) az elsősorban hazai piacra termelő (5–49 fős) kisvállalkozásoké. A közepes méretű (50–249 fős) vállalkozások kibocsátása 0,8, az ipari termelés 73%-át adó, erősen export-orientált (legalább 250 főt foglalkoztató) nagyvállalatoké 6,7%-kal emelkedett.

A megfigyelt feldolgozóipari ágazatok⁹⁾ összes új rendelésének volumene 2019 szeptemberében 25%-kal nagyobb volt, mint az előző év azonos hónapjában. Ennek ellenére **szeptember végén az összes rendelésállomány volumene 6,3%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól**, ezen belül a külföldre és a hazai piacokra teljesítendő rendelésállomány egyaránt csökkent.

⁹⁾ A legalább 50 főt foglalkoztató ipari vállalkozások körében.

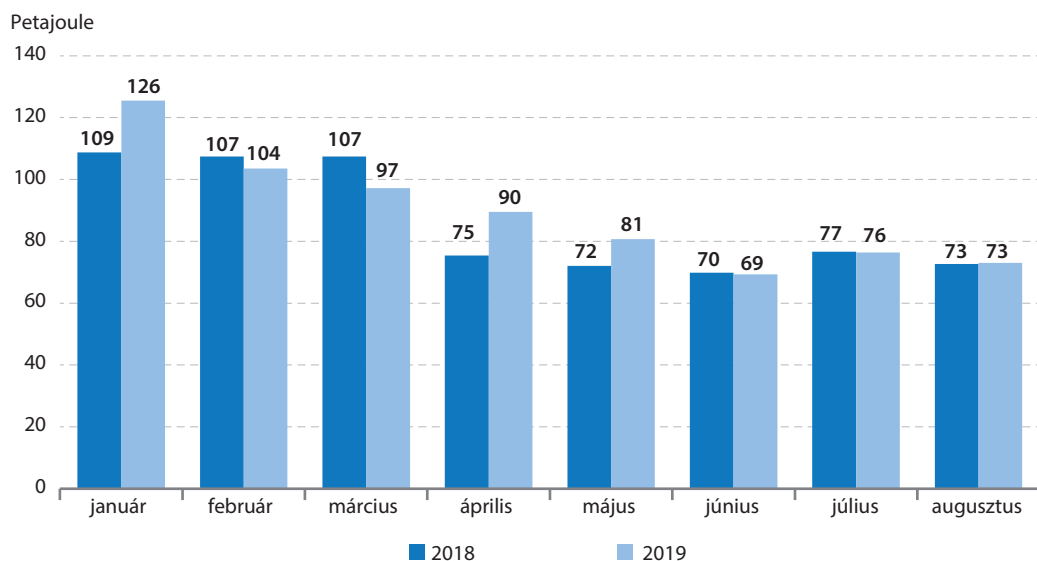
2019 első nyolc hónapjában nőtt az energiafogyasztás

2019 I–III. negyedében az ipari termelés 3,8%-át adó energiaipari kibocsátás (973 milliárd forint) volumene 1,5%-kal meghaladta az előző év azonos időszakit. A teljesítmény 75%-át előállító villamosenergia-termelés, -ellátás 0,7, illetve a 14%-ot adó gázellátás 10%-os volumennövekedése ellensúlyozta a legkisebb súlyú (11%) gőzellátás, légkondicionálás 2,7%-os csökkenését.

Az ország energiahordozó-felhasználása¹⁰⁾ 2019 első nyolc hónapjában változato-

san alakult: januárban, áprilisban és májusban lényegesen nagyobb, a többi hónapban az előző évinél kevesebb, vagy közel ugyanakkora volt. Ebben szerepet játszott, hogy az átlagos középhőmérséklet januárban 3,6, áprilisban 3,4, májusban 5,5°C-kal alacsonyabb volt az egy évvel azelőttinél.¹¹⁾ Összességében 2019. január–augusztusban az energiafogyasztás (715 PJ) 3,6%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit.

13. ábra Az energiafogyasztás alakulása

2019 első nyolc hónapjában az elsődleges energiafelhasználás egyaránt 31–31%-át biztosította földgáz, illetve kőolaj és kőolajszármazék, mindkettő túlnyomó részben külföldről származott. A szükséglet 16%-át nukleáris energia, 6,8%-át szén és szénter-

mék, 4,6%-át nettó villamosenergia-import fedezte. Szénfelhasználásunk több mint felét hazai kitermelésű lignit és barnakőszén adta. A fogyasztás 10%-át egyéb energiaforrások, például megújuló energiahordozók és hulladék elégették ki.

¹⁰⁾ Forrás: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal.

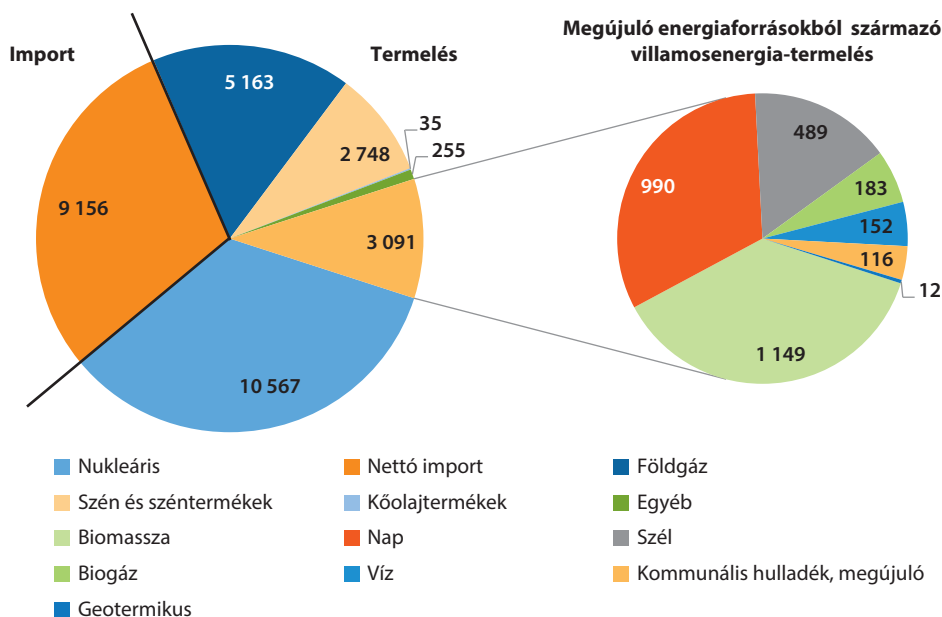
¹¹⁾ Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat.

Az ország energiaigényének héttizedét nettó import fedezte, ez az arány az előző év azonos időszakához képest emelkedett. Energiaértékben kifejezve a hazai termelés 7,6, az import 17, az export 21%-kal bővült. A behozatal 93%-át kitevő fosszilis energiahordozók közül a földgáz importja 51%-kal nőtt, ugyanakkor a kőolaj és kőolajszármazékoké 11, a szén és széntermékeké 15%-kal csökkent. A földgázimport

jelentős emelkedése a készletek feltöltését is szolgálta: 2019. augusztus végén a hazai tározókban lévő földgáz mennyisége (205 PJ) fűtőértéken számolva 42%-kal több volt az egy évvel korábbinál.

Magyarország villamosenergia-fogyasztása 2019 első nyolc hónapjában az előző év azonos időszakánál 1,0%-kal több, 31,0 milliárd kWh volt.

14. ábra Villamosenergia-felhasználás források szerint, 2019. január–augusztus, millió kWh

Az építőipari növekedésben egyre meghatározóbb az épületek építése¹²⁾

Az építőipari teljesítmény kis súlya ellenére számottevő mértékben hozzájárult a nemzetgazdasági növekedéshez. Az **építőipari termelés** (3104 milliárd forint) 2019.

I–III. negyedévi **volumene 28%-kal meghaladta az egy évvel korábbi, magas bázist**. A termelésbővülés 2017 eleje óta folyamatos, 2019-ben elsősorban februártól ápri-

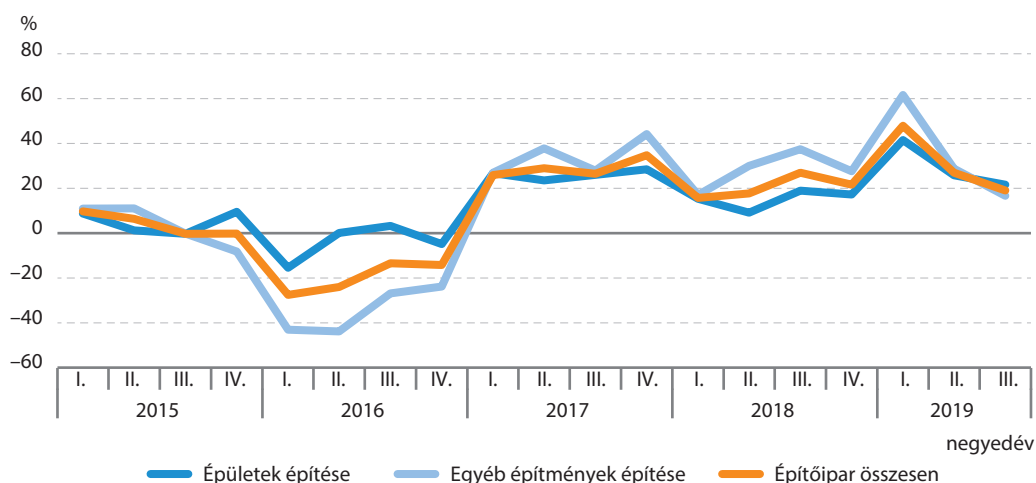
¹²⁾ Budapest és a megyék építőipari kibocsátására vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

lisig, valamint júliusban volt kiemelkedő, 30%-ot meghaladó mértékű.

Az építményfőcsoportok szerinti növekedés az év első kilenc hónapjában kiegyenlítetté vált: az épületek, valamint az egyéb építmények építése egyaránt 28%-kal emelkedett. Az építőipari teljesítmény tavalyihoz képest némileg növekvő részarányát,

56%-át adó épületek építésének bővüléséhez elsősorban ipari, lakó- és irodaépületek, valamint raktárak és kulturális létesítmények kivitelezései járultak hozzá. A teljesítmény fennmaradó 44%-át adó egyéb építmények esetében továbbra is az út- és vasútfejlesztések a meghatározóak.

15. ábra **Az építőipari termelés volumenváltozása építményfőcsoportok szerint**
(az előző év azonos negyedéhez képest)

Az év folyamán az építőipari ágazatok volumenbővülése közötti különbségek jelentősen csökkentek, az egyéb építmények ágazat – az év elején kiugrónak számító – teljesítménynövekedése számottevően lassult. 2019 I–III. negyedévében a termelés volumene a kibocsátás háromtizedét teljesítő épületek építésében 30, a 28%-át adó egyéb építmények építésében 31, a 42%-kal részesedő speciális szaképítésben 25%-kal emelkedett.

Az építőipari vállalkozások szeptember végéig 2505 milliárd forint értékű, összehasonlítható áron a 2018. I–III. negyedévihez képest **11%-kal több új szerződést kötöttek**. Építményfőcsoportok szerint az épületek építésére irányuló szerződések volu-

mene 32%-kal nőtt, az egyéb építményeké 5,8%-kal csökkent.

A korábban megkötött, de még nem teljesített szerződésekkel együtt a 2160 milliárd forint értékű **szeptember végi szerződésállomány volumene 7,6%-kal elmaradt az egy évvel ezelőtti, magas bázistól**. A csökkenés az egyéb építmények kivitelezésére irányuló szerződések volumenének 21%-os visszaeséséből következett, amit a kisebb részarányú épületek építésére vonatkozó másfélszeresére történő bővülése mérsékelte. A tárgyidőszak végi rendelésállomány többsége továbbra is egyéb építményekre irányult, az épületek szerződéseinek részaránya azonban egy év alatt 12 százalékponttal, 29%-ra nőtt.

Fékeződött a lakásépítés, csökkent a lakáspiaci forgalom

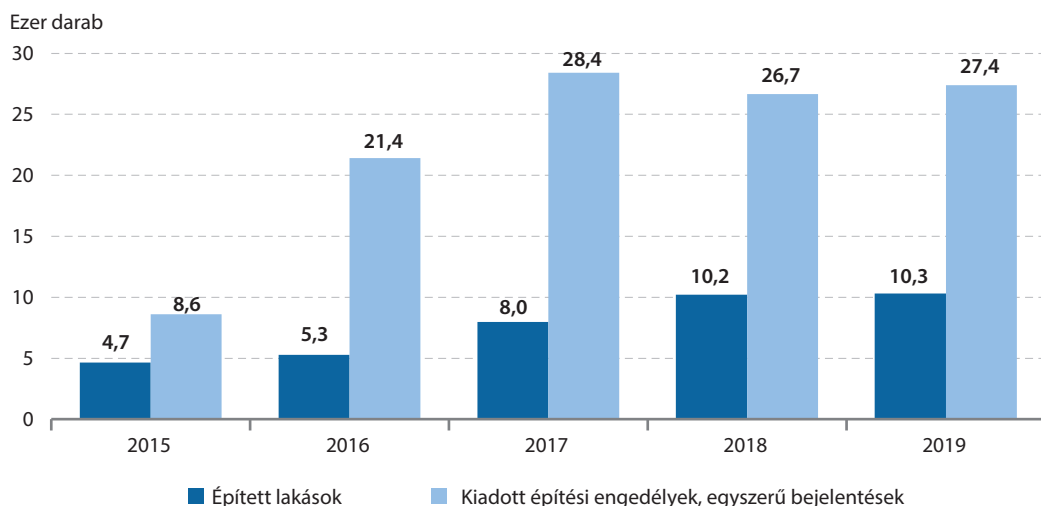
Az előző három évre jellemző két számjegyű növekedés után 2019 I–III. negyedévében 0,8%-kal épült több lakás, mint egy évvel korábban. A használatba vett 10 302 új lakás több mint fele Budapesten és a megyei jogú városokban készült el. A budapesti építések száma 17, a megyei jogú városoké 5,2, a községeké 6,4%-kal emelkedett, a többi városé 18%-kal visszaesett. Fajlagosan – tízezer lakosra számítva – továbbra is a községekben épült a legkevesebb lakás (8,0), Budapesten (14) pedig átlag (11) fölötti volt a használatba vétel. Megyei szinten még nagyobb különbségek vannak a lakásépítés terén.¹³⁾ 2019 I–III. negyedévében 136 üdülő épületben 163 üdülőegység készült el, és 1035 lakás szűnt meg.

Az átadott lakások döntő többségét (97%) új épületekben vették használatba. Ezeknek

a lakásoknak 49%-a családi házban, 43%-a többlakásos épületben, 4,8%-a lakóparkban található. Az új lakások 55%-a értékesítési céllal, 42%-a saját használatra készült, 53%-át vállalkozások, 44%-át természetes személyek építtették. Budapesten az építetők szerinti megoszlás a vállalkozások (86%), a községekben a természetes személyek (75%) felé tolódott.

A kiadott építési engedélyek és egyszerű bejelentések¹⁴⁾ alapján építendő lakások száma I–III. negyedévben 27 388 volt, 2,7%-kal több, mint 2018 azonos időszakában. Az építési engedélyek és bejelentések száma Budapesten több mint ötödével, a községekben 4,4%-kal nőtt, a megyei jogú városokban (5,3%) és a többi városban (12%) csökkent.

16. ábra Épített lakások és kiadott építési engedélyek, egyszerű bejelentések az I–III. negyedévben

¹³⁾ Budapest és a megyék lakásépítésére vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

¹⁴⁾ A kormány 456/2015. (XII.29.) számú rendeletének megfelelően a statisztikai számbavétel kiterjed az építési engedélyek mellett az egyszerű bejelentésekre, a használatbavételi engedélyek mellett az egyszerű bejelentés alapján épített épületek használatba vételére vonatkozó hatósági bizonyítványokra is.

A 2019 I. félévében kötött lakásadásvételi-szerződések közül 56 ezer adatának feldolgozása történt meg, ami az egy évvel korábbi – hasonló feldolgozottságú – adatoknál 5,0%-kal kevesebb. A csökkenés hátterében a használt lakások forgalmának 5,9%-os visszaesése áll, mivel az új lakások értékesítése negyedével meghaladta az előző év azonos időszakit. Az eladott lakásoknak 3,9%-a volt új építésű. A 3,4 ezer értékesítési céllal épült lakásból az eddigi információk alapján 2,2 ezret adtak el. Az I. negyedében a használtlakás-eladások száma még

csak 0,5%-kal lett kevesebb, a II. negyedében már 11%-kal csökkent.

Az eladott használt lakások számának visszaesése a nagyobb városokra korlátozódott, a kisebb településeken a piac 2019 I. félévében bővült. Budapesten 47, a megyeszékhelyeken 9%-kal kevesebb adásvételt regisztráltak, mint az elmúlt év azonos időszakában. Budapest részesedése a forgalomból a 2014–2015-re jellemző 30%-ról 20% alá csökkent. A megyeszékhelyek súlya nem változott, a kisebb településeké emelkedett.

9. tábla **Ingtatlanforgalom**

Év, negyedév	Eladott lakások száma, ezer darab	Ebből:		Értékesítési céllal épült lakás, ezer darab
		használt	új	
		lakások aránya, %		
2013	88,7	97,4	2,6	3,2
2014	113,8	97,1	2,9	3,4
2015	134,1	97,5	2,5	3,1
2016	146,3	96,7	3,3	5,2
2017	153,8	96,0	4,0	7,3
2018	163,7	94,4	5,6	9,5
2019. I–II. negyedév (előzetes)	56,1	96,1	3,9	3,4

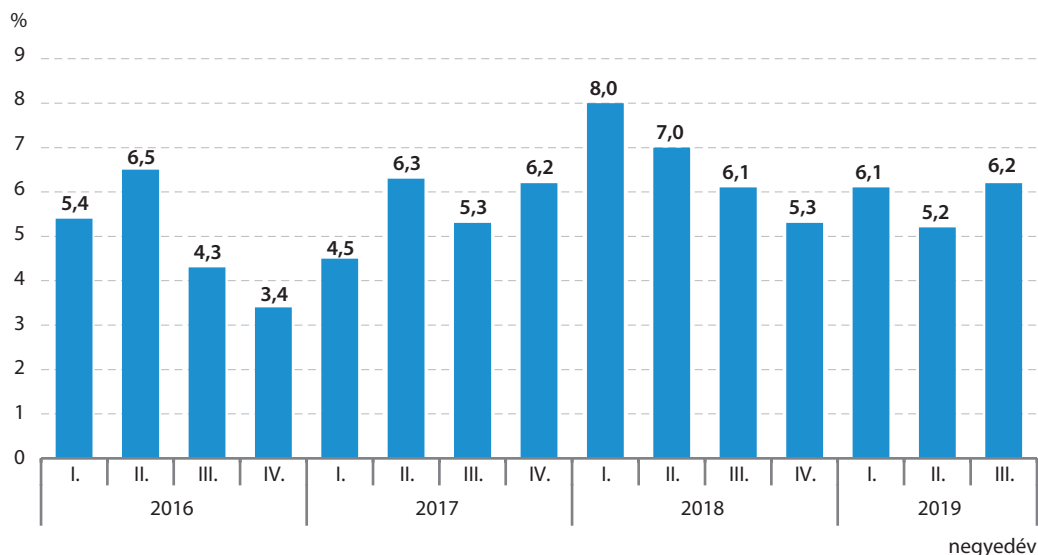
Tovább emelkedett a kiskereskedelmi forgalom volumene¹⁵⁾

A fogyasztás erősödése tetten érhető a kiskereskedelem alakulásában. A **kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene 2019. szeptemberben 6,3, január-szeptemberben 5,8%-kal nőtt.** A naptárhatástól megtisztított adatok szerint 5,7, illetve 5,8%-os volt az emelkedés, folytatva az évek óta tartó bővülést.

temberben 5,8%-kal nőtt. A naptárhatástól megtisztított adatok szerint 5,7, illetve 5,8%-os volt az emelkedés, folytatva az évek óta tartó bővülést.

¹⁵⁾ Budapest és a megyék kiskereskedelmi forgalomra vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

17. ábra A kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumenváltozása
(az előző év azonos negyedéhez képest)

A bővüléshez leginkább a **nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek teljesítménye** járult hozzá. Esetükben a forgalom volumene január-szeptemberben – a kiigazítatlan adatok szerint – **8,7%-kal nőtt** az egy évvel korábbihoz képest. Ezen belül valamennyi üzletcsoportban bővült a forgalom: a legnagyobb részarányú (23%) bútór-, műszakcikk-üzletek eladásai 4,9, a termékek széles körére kiterjedő, az összforgalom 5,5%-át adó csomagküldő és internetes kiskereskedelem pedig 34%-kal.

Az **élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek értékesítésének volumene** 2019. I–III. negyedévben **3,1%-kal meghaladta az előző I–III. negyedévit**. Ezen belül a forgalom 76%-át lebonyolító vegyes termékkörű üzleteké 3,6, az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzleteké 1,7%-kal nőtt.

Az **üzemanyagtöltő állomások forgalmának volumene** 2019 első kilenc hónapjában **6,8%-kal emelkedett**.

A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-üzletek eladási volumene** 2019 I–III. negyedévében **14%-kal nőtt** az előző év azonos időszakához képest.

Az **Európai Unióban (EU-28)** 2019. január-szeptemberben – az Eurostat nap-tárhatastól megtisztított adatai szerint – **a kiskereskedelmi forgalom volumene átlagosan 2,8%-kal növekedett** az előző év azonos időszakához mérten. A rendelkezésre álló adatok szerint leginkább (7,0% körül) Romániában és Szlovéniában nőtt a volumen, ugyanakkor Szlovákiában – egyedüli tagállamként – csökkent.

10. tábla A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása, 2019. I–III. negyedév

(%)

Megnevezés	Megoszlás	Volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest
Élelmiszer jellegű vegyes	34,5	3,6
Élelmiszer, ital, dohányáru	11,1	1,7
Élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes összesen	45,6	3,1
Iparcikk jellegű vegyes	4,0	12,2
Textil, ruházati és lábbeli	5,8	4,3
Bútor, műszaki cikk	8,7	4,9
Könyv, számítástechnika, és egyéb iparcikk	6,4	2,7
Gyógyszer, gyógyászati termék, és illatszer	6,5	5,2
Használt cikk	0,4	1,6
Csomagküldő és internet	5,5	34,2
Nem élelmiszertermék jellegű összesen	37,4	8,7
Gépjárműüzemanyag forgalom	17,0	6,8
Kiskereskedelem összesen	100,0	5,8

Az áruszállítási és a helyközi személyszállítási teljesítmény is kismértékben nőtt

2019 I–III. negyedévében a nemzetgazdaság árutonna-kilométerben kifejezett áruszállítási teljesítménye 2,0%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Mindkét viszonylat teljesítménye emelkedett, a belföldi 5,0, a nemzetközi 0,8%-kal. A szállított tömeg összességében 3,4%-kal több, az átlagos szállítási távolság azonban valamelyest rövidebb lett. A teljesítmény közel kétharmadát képviselő közúti áruszállítás esetében 3,0%-os csökkenés alakult ki, a csővezeték, valamint a belvízi szállítás vonatkozásában ugyanakkor jelentős növekedést figyeltünk meg.

A helyközi személyszállítás utaskilométer-teljesítménye 2019 I–III. negyedévében 2,8%-kal több volt az egy évvel korábbinál, ennél utoljára 2015 I–III. negyedévében volt alacsonyabb a növekedési ütem. Az ütemvesztés elsősorban a légi közlekedésnek tulajdonítható, amelynek bővülése – a megelőző évek I–III. negyedéveiben tapasztalt, 20% körüli ütemről – 5,4%-osra szelődött. A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma 7,2%-kal nőtt 2019 I–III. negyedévében, az utasok száma 12 millió volt.¹⁶⁾ A további közlekedési módok közül még

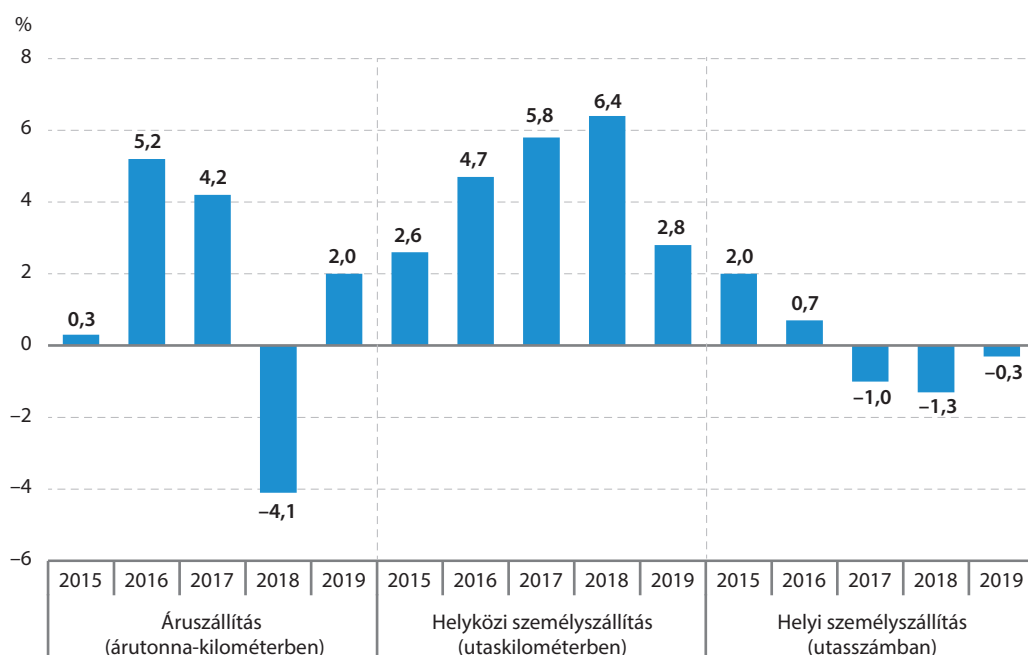
¹⁶⁾ Az adatok a külföldi légitársaságok forgalmát is tartalmazzák.

az autóbusszos közlekedés teljesítménye emelkedett (3,4%-kal), a vasútié viszont mérséklődött a 2018. január–szeptemberi-hez képest (1,2%-kal).

A helyi személyszállításban 1,6 milliárd utazást regisztráltunk 2019. I–III. negyedévben, 0,3%-kal kevesebbet, mint egy

évvel korábban. Ezt elsősorban az autóbusszos közlekedés okozta, ahol az utazások száma egy év alatt 2,5%-kal lett kevesebb. A második legfontosabb helyi közlekedési eszközt, a villamost is kevesebbszer vették igénybe (2,2%-kal), míg a metró, földalatti 10%-kal többször használták.

18. ábra **A szállítási teljesítmények változása adott év I–III. negyedévében**
(az előző év azonos időszakához képest)

2019 I–III. negyedévében 232 ezer személygépkocsit helyeztek első alkalommal forgalomba az országban, 3,5%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában. A növekedés üteme lényegesen kisebb, mint a megelőző évek azonos időszakában, amikor a bővülések rendre 10% felettiak voltak. A korábbi évekkel ellentétben 2019 első

kilenc hónapjában új személygépkocsikból már többet helyeztek első alkalommal forgalomba, mint használtakból, előbbiekből bővülési üteme 9,5%-osra mérséklődött. **Elektromos üzemű személygépkocsikból 2,0 ezer darabot, a 2018. január–szeptemberinél 61%-kal többet helyeztek első alkalommal forgalomba az országban.**

Több vendég, növekvő szállásdíjbevétel a kereskedelmi szálláshelyeken

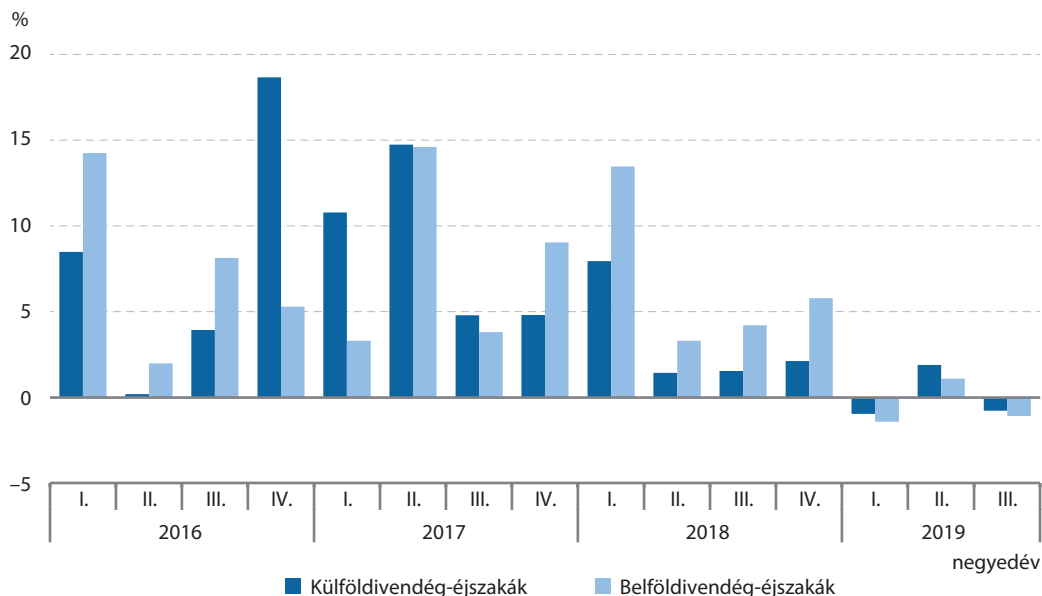
2019 I–III. negyedében a **kereskedelmi szálláshelyeken** (szállodák, panziók, kempingek, üdülőházak, közösségi szálláshelyek) **9,9 millió vendég 24,7 millió vendégéjszakát töltött el.** A vendégek száma 0,9%-kal emelkedett, a vendégéjszakáké 0,2%-kal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest.

Az év első kilenc hónapjában **4,7 millió külföldi vendég** összesen 12,2 millió vendégéjszakára szállt meg a kereskedelmi szálláshelyeken. Előbbi 1,3, utóbbi 0,1%-kal több volt, mint 2018 I–III. negyedében. A vendégéjszakában mért vendégforgalom

alapján a vendégek mintegy nyolctizede Európából érkezett. A **legjelentősebb küldő ország** továbbra is **Németország**, amelyet az Egyesült Királyság és Csehország követ. A külföldi vendégéjszakák 27%-át e három országból érkezett vendégek foglalták.

A kereskedelmi szálláshelyeken 2019. január és szeptember között **5,2 millió belöldi vendég** 12,5 millió vendégéjszakát töltött el. A csekély mértékben, 0,5%-kal emelkedő vendégszám mellett a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött idő ugyanilyen mértékben csökkent.

19. ábra A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának változása (az előző év azonos időszakához képest)

Az év első kilenc hónapjában a legnagyobb vendégforgalmú Budapest–Közép-Duna-vidéken szerényebb mértékben

(0,2%), Közép-Dunántúlon, a Tisza-tónál és Dél-Dunántúlon jelentősebben (4,9–5,8%) emelkedett a kereskedelmi szállás-

helyeken eltöltött vendégéjszakák száma. Ezzel egy időben a többi idegenforgalmi régióban 0,8–2,2%-os csökkenést regisztráltak. **A külföldi vendégek vendégéjszakáik hattizedét töltötték a Budapest–Közép-Duna-vidék szálláshelyein, 1,7%-kal többet, mint egy évvel korábban. A belföldről érkezők inkább a Balatont részesítették előnyben (27%), az itt eltöltött vendégéjszakák száma egy év alatt 0,6%-kal mérséklődött.**¹⁷⁾

Annak ellenére, hogy a vendégforgalom alig változott, a **kereskedelmi szálláshelyek 2019. január–szeptemberi bruttó bevétele (421 milliárd forint) folyó áron 8,0%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.** (A belföldi vendégek az egy évvel korábbihoz képest 39%-kal többet, közel 23 milliárd forintot fizettek ki Széchenyi Pihenőkártyával.) A bevételek hattizede a szállásdíjból származott, amelynek értéke szintén 8,0%-kal nőtt az előző év I–III.

negyedéhez képest. Vendéglátásból 12, az egyéb szolgáltatásokból 1,8%-kal több bevétel folyt be, mint egy évvel korábban.

A vendégéjszakában mért forgalom valamivel több mint héttizedét kitevő **szállodák szobakihasználtsága 62,3%** volt, megegyezett az egy évvel korábbival. A szállodai szobák átlagára (22 301 forint) 2019 I–III. negyedében 8,2%-kal magasabb volt az előző év azonos időszakánál, az egy kiadható szobára jutó szállásdíjbevétele pedig (REVPAR: 13 891 forint) 8,1%-kal emelkedett.

2019 I–III. negyedében **a vendéglátóhelyek eladási forgalma** – a kereskedelmi szálláshelyek vendéglátó egységeinek forgalmával együtt – összesen 1094 milliárd forintot tett ki, több mint kilenczizede a kereskedelmi, a fennmaradó rész pedig a munkahelyi vendéglátásból származott. A teljes forgalom volumene **6,9%-kal nőtt**, ezen belül a kereskedelmi vendéglátóhelyeké 7,1, a munkahelyi vendéglátásé 4,9%-kal.

Tovább folytatódott az internetpiac bővülése

Az infokommunikáció teljesítménynövekedéséhez hozzájárult 2019 I–III. negyedében a távközlési ágazat is, ahol a gazdasági szereplők 2,1%-kal nagyobb árbevételt realizáltak az egy évvel korábbinál.

A távközlési ágazatban meghatározó mobiltávközlési piacon a **mobiltelefonok 2019. III. negyedév végi előfizetésszáma** – M2M-kártyákkal¹⁸⁾ együtt – 12,4 millió darab volt. Ezen belül a havidíjas előfizetések száma meghaladta a 8,6 milliót, a feltöltőkártyásoké pedig 3,8 millióra csökkent.

Utóbbi folyamatot erősítette a feltöltőkártyás előfizetők kötelező adategyeztetését előíró hatósági rendelet. 2019 III. negyedében a mobiltelefon-előfizetők 0,2%-kal kevesebb hívást kezdeményeztek, mint 2018 III. negyedében, a beszélgetéssel töltött összes percidő 3,3%-kal emelkedett, az MMS-ek száma stagnált, ugyanakkor az SMS-eké 2,6%-kal csökkent. Ezzel párhuzamosan – a mobil-adatelőfizetések intenzív terjedésével összhangban – a mobilhálózat adatforgalma 55%-kal bővült.

¹⁷⁾ Budapest és a megyék kereskedelmi szálláshelyeire vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

¹⁸⁾ M2M-kommunikáció (*machine to machine*): emberi beavatkozás nélkül megvalósított eszközök közötti kommunikáció.

2019. III. negyedév végén 3,2 millió vezetékes fővonal volt hazánkban, 0,7%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A fővonalak 70%-át kitevő **VoIP-hangcsatornák¹⁹⁾** száma **1,1%-kal csökkent**. Folytatódott a vezetékes telefonok használatának visszaszorulása is: a felhasználók a 2018. III. negyedévinél 14%-kal kevesebb hívást indítottak vezetékes hálózatról, a beszélgetéssel töltött összes percidő 9,2%-kal csökkent.

Az internetpiac dinamikus bővülése 2019 I–III. negyedévében tovább folytatódott, szeptember végén az internet-előfizetések száma (10,2 millió darab) 3,5%-kal nagyobb

volt az egy évvel korábbinál. A **vezetékesinternet-előfizetések száma jelentősebben nőtt (3,7%)**, mint a – túlnyomórészt mobilinternet-előfizetéseket magába foglaló – **vezeték nélkülieké (3,4%)**. 2019 III. negyedévében az internetszolgáltatók 14%-kal több nettó árbevételt (77 milliárd forintot) realizáltak az egy évvel korábbihoz képest, így a bevételek bővülése számottevően meghaladta az előfizetésszám emelkedését. A folyamatok hátterében a szolgáltatóknak a technológiai változásokhoz való gyors alkalmazkodása, az okostelefonok elterjedése és az egyre megfizethetőbb mobilinternet áll.

¹⁹⁾ Kábeltelevíziós, illetve szélessávon megvalósuló, helyhez kötött telefonszolgáltatás.

ÁRAK

A makrogazdasági folyamatok eredményeként az egyes gazdasági szegmenseket az árak emelkedése jellemezte. A termelői árak növekedése mellett számos más gazdasági

tényező alakulása (például az alapanyagok drágulása, a bérek emelkedése, a forint gyengülése stb.) is hatással lehetett a fogyasztói árak változására.

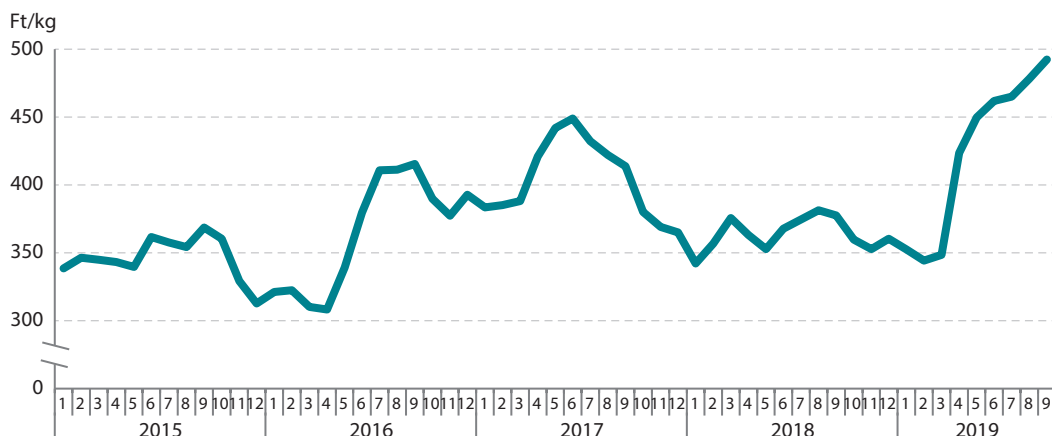
Jelentősen drágultak a zöldségfélék és a vágósertés

A 2015 és 2016 I–III. negyedében enyhén csökkenő, a következő két évben mérsékeltan emelkedő mezőgazdasági termelői árak 2019 azonos időszakában 5,8%-kal nőttek. A növényi termékek valamivel erőteljesebben drágultak (5,9%-kal), mint az élő állatok és állati termékek (5,6%).

A megfigyelésben nagy súlyt képviselő gabonafélék ára 2,6%-kal nőtt, ezen belül a búzáé 5,4%-kal magasabb lett, a kukoricáé alig változott (–0,2%). **Jelentősen emelkedett a burgonya (46%), a takarmánynövények (19%) és a zöldségfélék (17%) ára.** A zöldségek mindegyike drá-

gult, a legnagyobb mértékben a vöröshagyma (58%), a fejes káposzta (38%), a paradicsom (16%), a zöldbab (15%) és a spenót (12%). A gyümölcsfélék ára 4,5%-kal emelkedett, az alma ára enyhén csökkent (2,5%), a körtée erőteljesen nőtt (28%). Az élő állatok árának 7,6%-os emelkedését főleg a vágósertés 16%-os áremelkedése befolyásolta. A vágósertés árváltozásában a hazaihoz hasonló tendenciák érvényesültek az uniós országok döntő többségében. Az állati termékek ára 1,6%-kal nőtt, ezen belül a tej ára 4,1%-kal emelkedett, a tojásé 6,6%-kal csökkent.

20. ábra A vágósertés felvásárlási árának alakulása, havonta

2019 I–III. negyedévében a mezőgazdasági termelés ráfordítási árai 4,2%-kal magasabbak voltak az előző év azonos időszakánál, ami a folyó termelőfelhasználás 4,2, és a beruházások árszínvonalának 5,0%-os emelkedéséből adódott. A műtrágyák ára 12, az állatgyógyászati termékeké

5,2, a takarmányoké 4,8, a növényvédő szereké 3,2%-kal nőtt. Az épületberuházások közel tizedével drágultak.

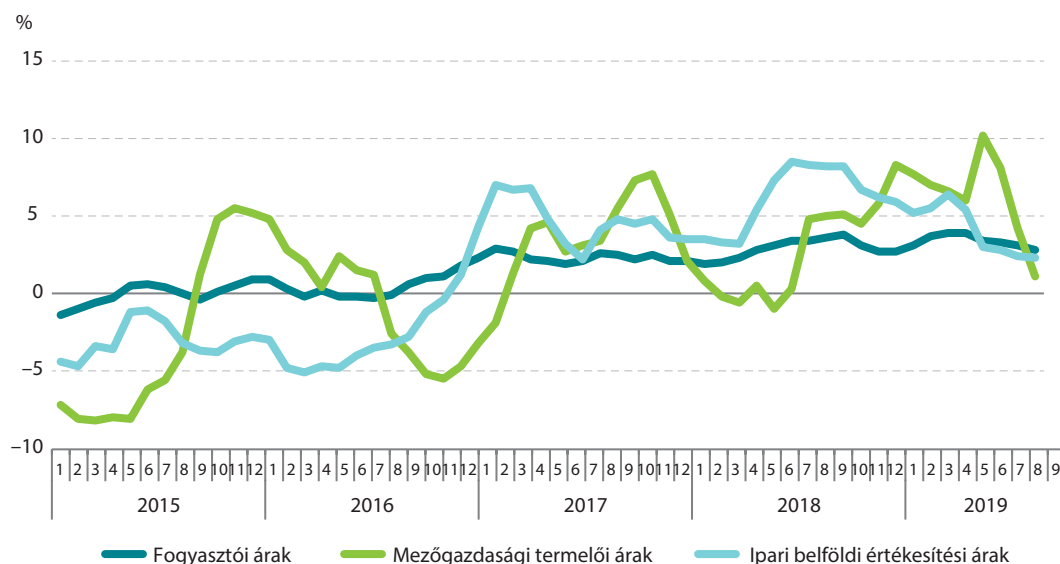
A termelőiár- és a ráfordításiár-index hányadosa, **az agrárolló az előző évihez képest ellentétesen változott, értéke 101,5% volt.**

Lassult az ipari termelői árak emelkedése

Hazánkban az ipari termelői árak 2017-től emelkednek, a tendencia 2019 első kilenc hónapjában folytatódott: **az ipari termékek átlagosan 2,2%-kal kerültek többbe**, mint az előző év azonos időszakában. Az áremelkedés üteme lassabb volt az egy évvel korábbinál. Az árváltozásokat befolyásoló tényezők közül a munkabérek emelkedése folytatódott, a kőolaj világpi-

aci átlagára az egy évvel korábbinál alacsonyabb volt, miközben a forint a főbb devizákkal szemben gyengült a 2018. I–III. negyedévi középárfolyamokhoz képest. Az ipari ágak közül a nagy súlyú feldolgozóiparban az átlagosnál kisebb ütemben, 2,0, az energiaiparban 3,0, a csekély részarányú bányászatban pedig 6,5%-kal nőttek az árak.

21. ábra **Az árak változása**
(az előző év azonos hónapjához képest)

A belföldre értékesített ipari termékek 2019 I–III. negyedévében átlagosan **4,3%-kal többre kerültek az egy évvel korábbinál**. Ezen belül a kétharmadnyi súlyt képviselő feldolgozóipari cikkek 3,7, az energiaipari termékek 5,2%-kal drágultak. A feldolgozóiparon belül szinte minden alágban emelkedtek az árak, a hazai eladásokban legnagyobb súlyú élelmiszeripar területén átlagosan 5,3%-kal. Ezen belül a húsfeldolgozás, -tartósításban 10%-kal drágultak a termékek, amiben jelentős szerepe volt a sertéspestis miatti kényszervágásoknak.

A külföldre értékesített iparcikkek ára a belföldinél jóval kisebb mértékben, átlagosan 1,2%-kal nőtt. A feldolgozóiparban 1,4%-kal emelkedtek, az energiaiparban

– az egy évvel korábbi, jelentős drágulást követően – 3,6%-kal csökkentek az árak. A feldolgozóipari alágak döntő többségét ebben az értékesítési irányban is drágulás jellemezte. A legnagyobb értékű exportbevételt realizáló járműgyártás termékei átlagosan 0,6, a második legnagyobb súlyt képviselő elektronikai ipar cikkei 1,9%-kal kerültek többre az előző év azonos időszakánál.

Az EU-28 egészére számítva az ipari termelői árak növekedési üteme 2019 I. és II. negyedévében lassult, 2019 III. negyedévében pedig már 0,2%-kal mérséklődtek az árak. Így az I–III. negyedévben összességében az unióban az ipari termékek árai átlagosan 1,1%-kal, a hazainál kisebb mértékben emelkedtek az előző év azonos időszakához képest.

Jelentős drágulás az építőiparban

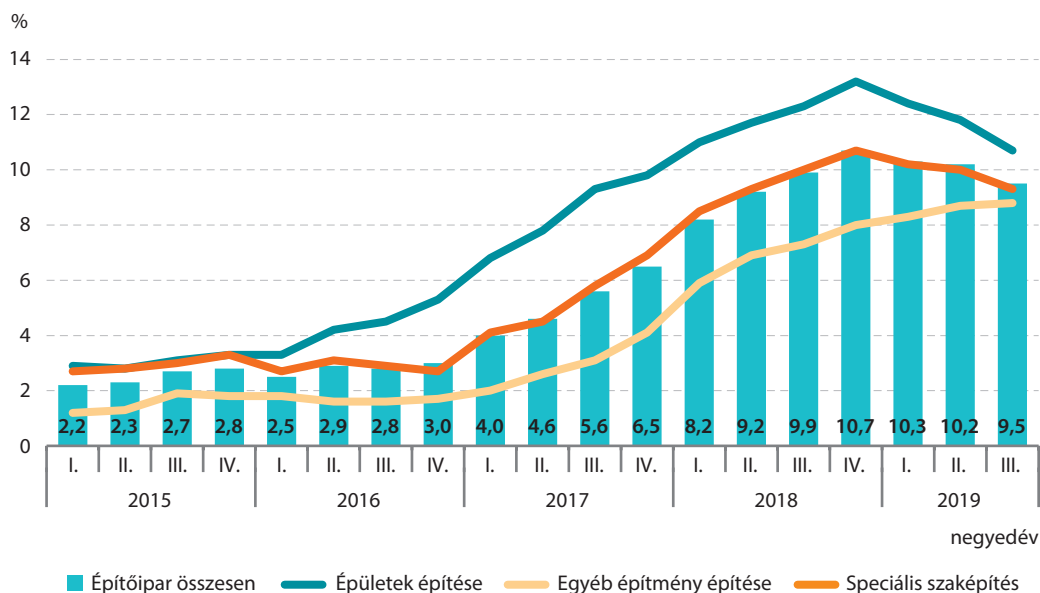
Az építőipar termelői árai 10%-kal nőttek 2019 I–III. negyedévében az egy évvel korábbiakhoz képest. A drágulás 2017-től a kereslet élénkülésével és a költségek emelkedésével kezdett gyorsulni, mértéke még az év első felében is 10% feletti volt, ami a III. negyedévre 9,5%-ra mérséklődött.

Az ágazatok közül az épületek **építésének 12%-os drágulása volt a legnagyobb mértékű** az I–III. negyedévben, miközben a speciális szaképítés árai 9,8, az egyéb építményeké 8,6%-kal nőttek. 2018 végéig mindhárom ágazatban gyorsult az árnövekedés, 2019 I–III. negyedévében viszont az épületek építése és a speciális szaképítés

drágulása valamelyest lassult, az egyéb építmények árai azonban továbbra is egyre dinamikusabban emelkedtek.

Az építménycsoportok közül a nagy- és kiskereskedelmi, valamint a közlekedési és hírközlési épületek építése drágult leginkább (11%-kal) a 2018. I–III. negyedévihez viszonyítva, de a hivatali épületek kivételével **valamennyi megfigyelt épülettípus áremelkedése elérte a 10%-ot**. A lakóépületek közül mind az egy-, mind a többlakásos épületek építése egyformán, szintén 10%-kal drágult. Az egyéb építmények körében kisebb mértékű volt a növekedés, de a különbség nem jelentős.

22. ábra Az építőipari árak változása ágazatonként
(az előző év azonos negyedéhez képest)

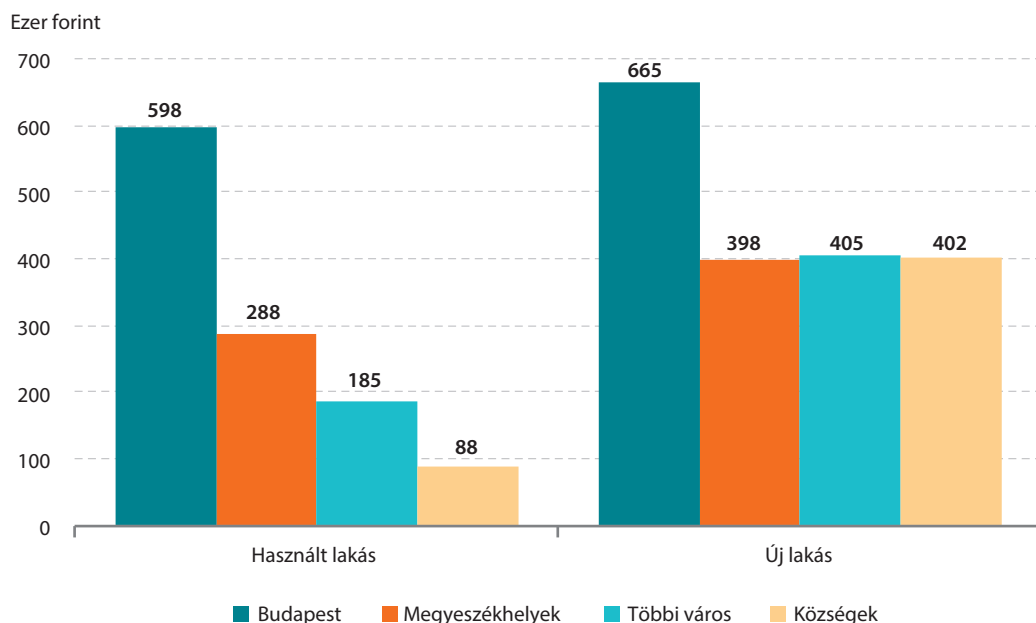
2019 II. negyedévében megállt a használt lakások drágulása

A 2019 I. félévében az előző évhez viszonyított tiszta árváltozás a használt lakások esetében 13, az új lakásoknál 8,3%-os volt, míg a 2015. évihez képest 63, illetve 61%-kal drágultak a lakások. A használt lakások ára 2019 I. negyedévében az előző negyedévhez képest 6,7%-kal emelkedett, a II. negyedévben azonban megállt a növekedés, az árak lényegében stagnáltak (-0,1%). Az új lakások ára az I. negyedévben 5,1, a II-ban további 3,1%-kal nőtt.

Egy új lakás átlagosan 27,8 millió forintba került 2019 I. félévében. Az eddig is-

mert adásvételek között a korábbinál nagyobb súllyal szerepeltek a kislakások, ami valamelyest mérsékelte az árszint emelkedését. Az új lakások négyzetméterárai átlagosan mintegy tizedével nőttek. A használt lakások átlagos ára 16,7 millió forint volt 2019 I. félévében. A főváros és vidék közötti olló 2019 I. félévében már 2,5-szeres volt. A községekben az árszint enyhén csökkent, számottevő visszaesés Pest és a Dél-Alföld régió falvaiban volt. Az árszint a többlakásos épületekben nagyobb ütemben emelkedett.

23. ábra A lakások átlagos négyzetméterára településtípus szerint, 2019. I. félév

Továbbra is emelkedtek a szolgáltatások árai

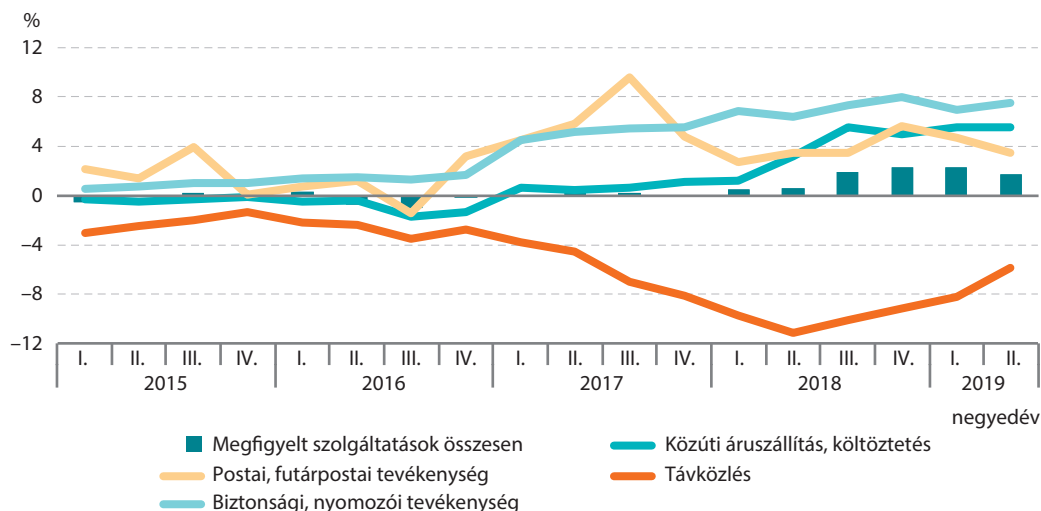
Az ártermelő ágazatokhoz képest a megfigyelt szolgáltatási területeken összességében az év első felében is visszafogottabb volt a drágulás. A **szolgáltatási kibocsátási árakat**²⁰⁾ gyakorlatilag több mint két éve emelkedő tendencia jellemzi, 2019 I. félévében **átlagosan 2,0%-kal voltak magasabbak** az egy évvel korábnál. Az év ezen szakaszában ilyen mértékű áremelkedés utoljára 2008 I. félévében következett be. (2019 II. negyedévében lassult a drágulás üteme a korábbi negyedévekhez képest.)

A megfigyelt szolgáltatások többsége drágult az I. félévben, a legnagyobb mértékben a biztonsági, nyomozói tevékeny-

ség díjai, az egy évvel korábbihoz képest 7,3%-kal. A **közúti áruszállítás 5,5%-kal került többbe**, ezzel párhuzamosan az egyik legnagyobb költségvetést jelentő gázolaj literenkénti havi átlagára 4,1%-kal nőtt. A reklám és piackutatás árai 1,7%-kal csökkentek, a **távközlési szolgáltatásokért** pedig – továbbra is elsősorban a mobilinternet- és roamingdíjak uniós szintű mérséklése miatt – **7,0%-kal kevesebbet kellett fizetni**. Számos szolgáltatási terület áralakulására hatással volt a minimálbér 2019. eleji, újbóli emelése, a növekvő üzemanyagárak, valamint a forint főbb devizákkal szembeni leértékelődése.

²⁰⁾ A megfigyelt szolgáltatási területeken a teljes ügyfélkörnek nyújtott szolgáltatások esetében.

24. ábra A szolgáltatási kibocsátási árak változása néhány szolgáltatási területen
(az előző év azonos negyedéhez képest)

Az egyes szolgáltatási területek súlyarányait is figyelembe véve a szállítás, raktározás 1,5, a tudományos és műszaki tevékenységek, illetve az adminisztratív szolgáltatások egyaránt 0,5 százalékponttal járultak hozzá a szolgáltatási kibocsátási árak 2019. I. félévi, 2,0%-os átlagos emel-

kedéséhez. Ezzel szemben az információs, kommunikációs szolgáltatások (szintén 0,5 százalékponttal) mérsékeltek az árnövekedést. A **legnagyobb mértékben** (1,1, illetve 0,9 százalékponttal) **a közúti áruszállítás drágulása és a távközlési díjak csökkenése befolyásolta az árak alakulását.**

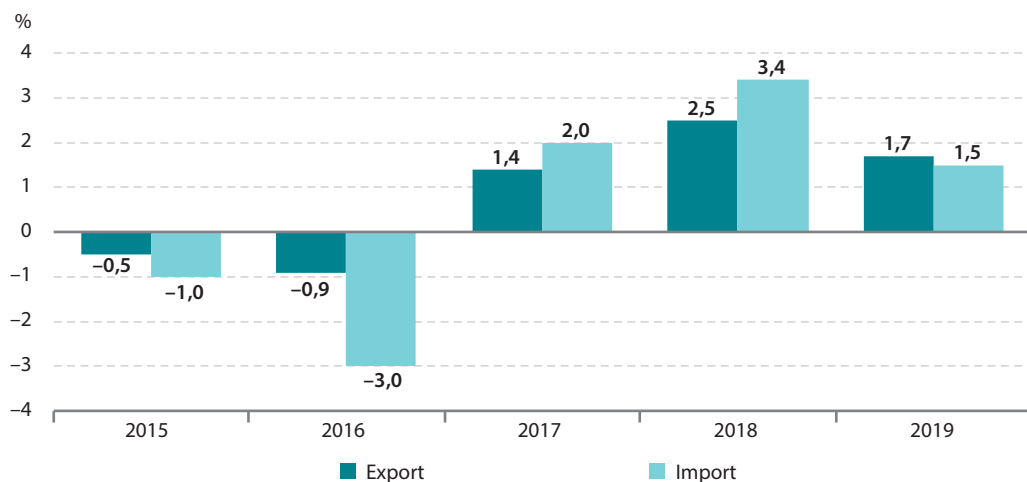
Drágult a termék-külkereskedelem, kissé javult a cserearány

2019 I–III. negyedében a külkereskedelmi termékforgalom forintban mért ár-színvonala az exportban 1,7, az importban 1,5%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.

A behozatal forintárszintje a január és május közötti hónapokban meghaladta az egy évvel korábbit, a június és szeptember közötti időszakban azonban mérséklődés következett be. Ennek fontos tényezője volt az energiahordozó-import áralakulá-

sa, amely januárban még 18%-os növekedést, szeptemberben viszont már 21%-os csökkenést mutatott. A január–szeptemberi időszak egészét tekintve **az energiahordozók árszintje az áruфőcsoportok közül egyedülként csökkent**, az importban 2,5, az exportban 0,6%-kal. Az élelmiszerek, italok, dohánytermékek ezzel szemben a forgalom mindkét irányában az átlagosnál nagyobb mértékben, közel 5%-kal drágultak.

25. ábra A külkereskedelmi termékforgalom forintárszínvonalának változása az I–III. negyedévben (a megelőző év azonos időszakához képest)

2019. I–III. negyedévben a **cserearány** valamelyest, **0,2%-kal javult** a megelőző év azonos időszakához képest. Az időszak első négy hónapjában még kedvezőtlenül változott a cserearány, májusban stagnált, június–szeptemberben pedig már javulás volt megfigyelhető.

A külkereskedelmi folyamatok alakulását a **forint** árfolyamváltozása is befolyásolta.

A hazai fizetőeszköz átlagárfolyama 2019 I–III. negyedévében **az amerikai dollárral és az euróval szemben** (8,0, illetve 1,8%-kal) **gyengült** az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A leértékelődés az importfelhasználáson keresztül éreztetheti hatását a termelői és a fogyasztói árak alakulásában is.²¹⁾

11. tábla Devizaárfolyamok, 2019. I–III. negyedév

Megnevezés	Árfolyam					Átlagárfolyam	
	az időszak elején	minimum értéke	maximum értéke	időszak végi		értéke	változása az egy évvel korábbihoz képest, %
				értéke	változása az egy évvel korábbihoz képest, %		
Forint/amerikai dollár	281,73	275,03	307,60	306,06	9,8	287,61	8,0
Forint/euró	322,16	312,82	336,02	334,65	3,4	323,16	1,8

Forrás: Magyar Nemzeti Bank.

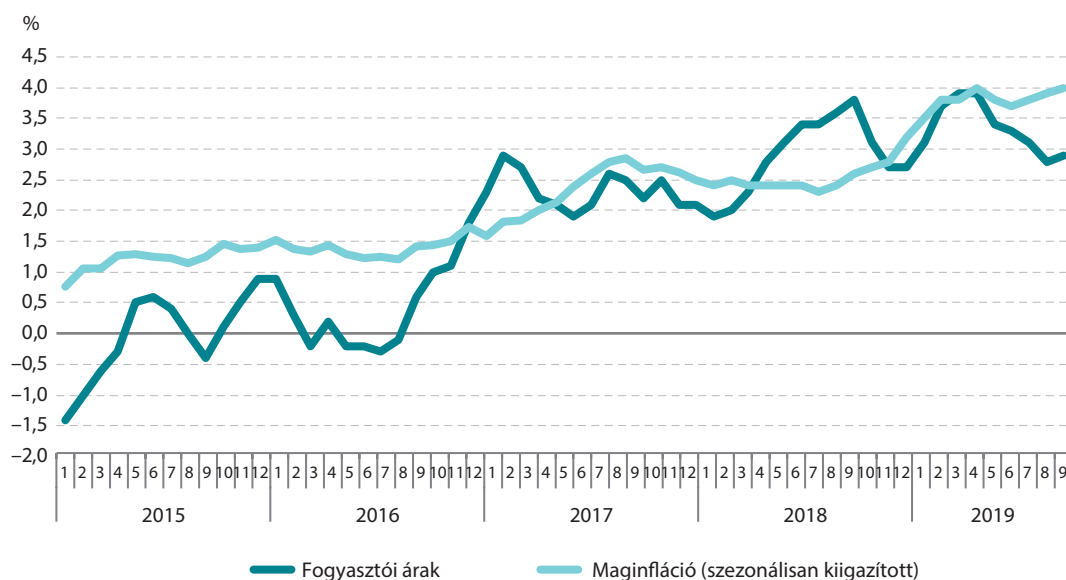
²¹⁾ Forrás: Magyar Nemzeti Bank.

Az élelmiszerárak jelentős mértékben nőttek

2019 októberében megállt a fogyasztói árak növekedési ütemének június óta tartó lassulása. Az árszínvonal szeptemberben 2,8, októberben 2,9%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit. A maginfláció áprilisban ala-

csonyabb, a többi hónapban magasabb volt az általános árszínvonalnál. **2019. január-októberben** az egy évvel korábbinál nagyobb mértékben, átlagosan **3,3%-kal nőttek az árak** 2018 azonos időszakához képest.

26. ábra A fogyasztói árak és a maginfláció változása
(az előző év azonos hónapjához képest)

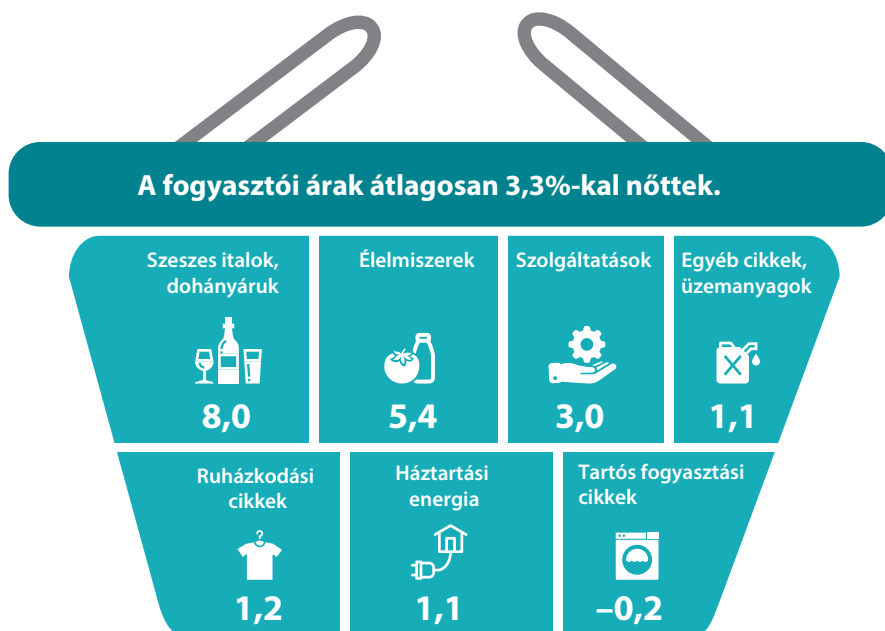

Az élelmiszerek árai átlag feletti mértékben nőttek (5,4%-kal), de az árváltozás termékenként jelentősen különbözött. A burgonyáért 51, a friss zöldségért 27%-kal többet kellett fizetni, ami alapvetően a termelői árak növekedésének következménye. A főbb élelmiszerek közül a sertéshús 7,5, a kenyér 7,4%-kal drágult, előbbi leginkább a vágósertés felvásárlási árának, utóbbi főleg az alapanyagárak és a gyártási költségek emelkedése miatt. A párizsi, felvágott, kolbász ára 5,7, a tejtermékeké (sajt nélkül) 4,4, a baromfihúsé 1,6%-kal nőtt, a cukoré alig

változott (-0,1%). A tej 5,7%-kal olcsóbb lett, miután az ultrapasztörözött (UHT) és a hosszabban eltartható (ESL) tej áfakulcsát 2019. január 1-jén leszállították. A tojás árának 7,0%-os visszaesését elsősorban termelői árának csökkenése okozta.

Szintén átlag felett drágultak a szeszes italok (4,7%), a dohányárak (11%) az egy évvel korábbihoz képest, előbbieket elsősorban a népegészségügyi termékadó 2019. január 1-jén, utóbbiak a jövedéki adó több lépcsőben, legutóbb 2019. július 1-jén végrehajtott emelése miatt.

27. ábra A fogyasztói árak változása kiadási főcsoportonként, 2019. január–október
(az előző év azonos időszakához képest)

A szolgáltatások átlagosan 3,0%-kal drágultak, ezen belül a lakbér 9,2%-kal nőtt, az ingatlanpiaci folyamatokkal összefüggésben. A belföldi üdülés ára 6,2, a járműjavítás, -karbantartás és az egészségügyi szolgáltatás egyformán 5,5, az oktatási szolgáltatásé 3,4, a társasházi közös költségé 2,3%-kal emelkedett. A telefon-, internet-használat és a tömegközlekedés árai mérsékelten növekedtek (0,1%). A vízdíj, a csatornadíj, a személyszállítás és a munkahelyre, iskolába történő utazás tarifái nem változtak. A női ruházat ára 1,4, a férfi 1,3%-kal nőtt, a gyermekruházaté nem módosult. A háztartási energiahordozók közül az elektromos energia, a vezetékes gáz és a távfűtés ára változatlan maradt, azonban a palackos gáz (11%) és a tűzifa (7,5%) az egy évvel ko-

rábbihoz hasonlóan jelentősebben drágult. A tartós fogyasztási cikkek közül a tartós háztartási cikkeket (bútorok, háztartási gépek, fűtő- és főzőberendezések) az előző événél 3,0%-kal magasabb, a tartós kulturális cikkeket (számítógép, telefon, televízió) 5,9%-kal alacsonyabb áron lehetett megvásárolni. A járművekért ugyanannyit kellett fizetni, mint 2018 első tíz hónapjában. A fogyasztásban nagyobb súlyt képviselő gyógyszerek, gyógyárúk ára 1,7%-kal nőtt, a járműüzemanyagoké 0,3%-kal mérséklődött.

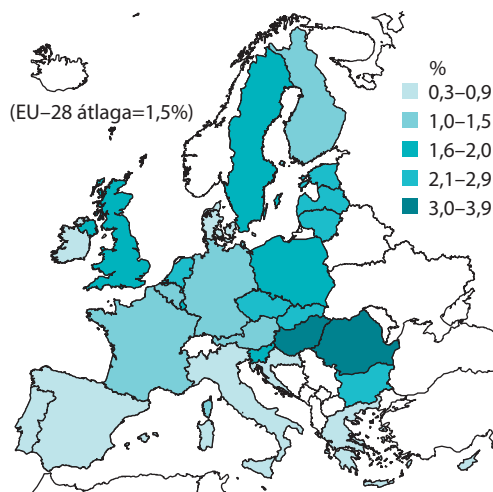
2019. január–októberben az **alacsony jövedelmű háztartások körében az átlagosnál nagyobb drágulás (3,8%) történt.**²²⁾ A teljes lakosságra vonatkozóan nagyobb mértékű árindexet az emelkedő árú sze-

²²⁾ Az egyes jövedelmi csoportok meghatározása a háztartási költségvetési és életkörülmény adatfelvételtől (HKÉF) az egy főre jutó éves kiadás alapján történik. Alacsony jövedelműek az 1. (legalacsonyabb), magas jövedelműek a 10. (legmagasabb), közepes jövedelműek az 5. és a 6. jövedelmi tizedbe (decilisbe) tartozó háztartások.

szes italok, dohányárak és háztartási energia fogyasztásban betöltött nagyobb súlya magyarázza. A nyugdíjasoknál az infláció (3,4%) kissé meghaladta az átlagot. A legalább 3 gyerekes háztartásoknál az árnövekedés ugyanakkora, az aktív, a közepes és a magas jövedelmű háztartások esetében alacsonyabb volt (3,1–3,2%), mint a teljes lakosság körében.

A harmonizált fogyasztói ár-index (HICP) alapján 2019. január–októberben az **Európai Unióban átlagosan 1,5% volt az infláció** az előző év azonos időszakához képest. Mindegyik tagországban nőtt az árszínvonal. A magyarországinál (3,4%) csak Romániában volt nagyobb (3,9%) a drágulás üteme. A visegrádi országok közül Lengyelországban 2,0, Csehországban 2,5, Szlovákiában 2,7%-kal emelkedtek az árak.

28. ábra A harmonizált fogyasztói árak változása az uniós tagországokban, 2019. január–október
(az előző év azonos időszakához képest)

DEMOGRÁFIAI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOK

1990 óta nem volt ilyen magas a házasságkötések száma²³⁾

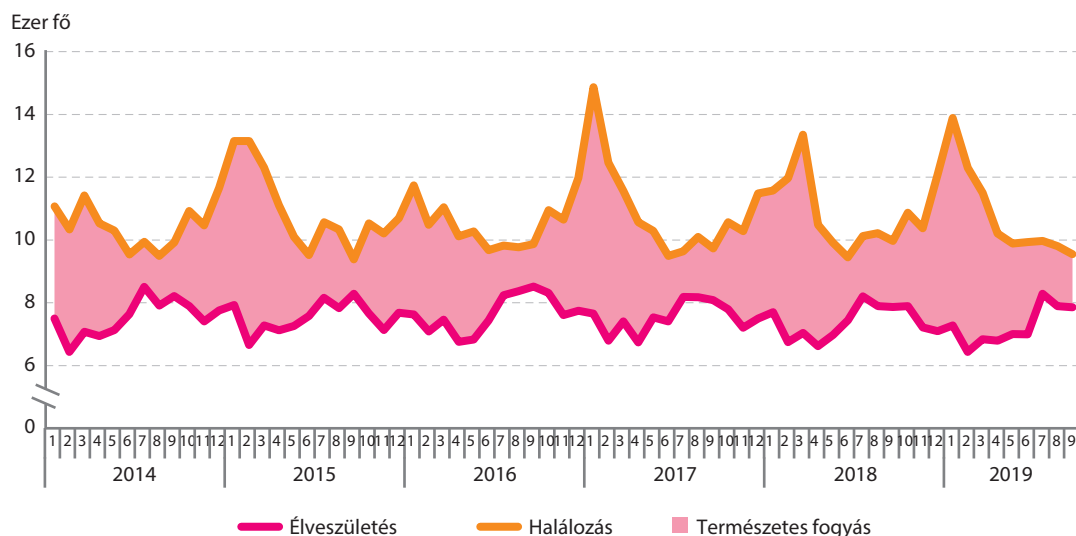
2019. január–szeptemberben 66 257 **élveszületés** történt, ami 1,6%-kal (1066-tal) elmaradt a 2018. január–szeptemberi születésszámtól. Január–márciusban átlagosan 4,2%-kal csökkent, április–májusban 1,5%-kal emelkedett az újszülöttek száma az előző év azonos időszakához viszonyítva. Ezt követően júniusban 5,8%-kal kevesebb, júliusban valamelyest több, augusztusban és szeptemberben pedig közel azonos számú gyermek született. A **teljes termékenységi arányszám** egy nőre számított becslült értéke **1,48** volt, szemben az előző év azonos időszakára számított 1,49-cel.

2019 első kilenc hónapjában **97 536-an** haltak meg, **14 fővel kevesebben**, mint

az előző év azonos időszakában. Januárban, februárban és júniusban többen, az év többi hónapjában kevesebben hunytak el az előző év azonos havinál. A legnagyobb mértékű, 20%-os emelkedés az év első hónapjában történt, amelynek hátterében részben a tavalyinál korábban tetőző influenzajárvány állhatott. A legjelentősebb, 14%-os csökkenés márciusban következett be.

Az élveszületések számának mérséklődése, valamint a halálozások számának stagnálása következtében a **természetes fogyás** a 2018. első kilenc havi 30 227-tel szemben 31 279 fő volt, ami **3,5%-os növekedést jelent**.

29. ábra Az élveszületések és a halálozások alakulása havonta

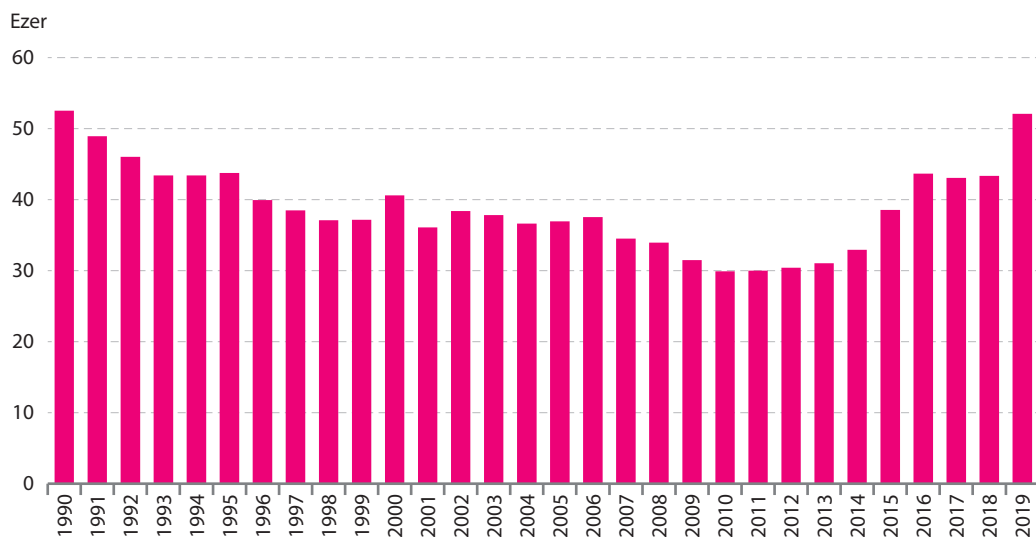

²³⁾ Budapest és a megyék népmozgalmi adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

Jelentősen emelkedett a házasságkötések száma: 52 079 pár kötött házasságot, számuk 20%-kal (8736-tal) több volt az előző év január–szeptemberinél. Egyedül a szezonon kívül eső januárban kötöttek kevesebb frigyet az egy évvel korábbinál, ezt követően február–márciusban kismértékben, április–májusban átlagosan 8,5%-kal, júniusban pedig számottevően, 16%-kal több házasságot anyakönyveztek.

Az emelkedő trend tovább folytatódott: a szezon csúcsát jelentő július–szeptemberben kiugró mértékben, átlagosan 33%-kal többen házasodtak, mint 2018 azonos időszakában. **A 2019. január–szeptemberben kötött házasságok száma a legmagasabb 1990 óta.** (A szeptemberi házasságkötések száma utoljára 1979-ben haladta meg a mostanit.)

30. ábra A házasságkötések száma január–szeptemberben

Ezer lakosra 9,1 élveszületés és 13,3 halálozás jutott. Az előbbi 0,1 ezrelékponttal kevesebb volt a 2018. január–szeptemberinél, az utóbbi nem változott, e tényezők eredményeként a természetes fogyás 0,1 ezrelékponttal, 4,3 ezrelékre emelkedett. A házasságkötési arányszám 7,1 ezrelékes

értéke 1,2 ezrelékponttal volt magasabb az egy évvel korábbinál.

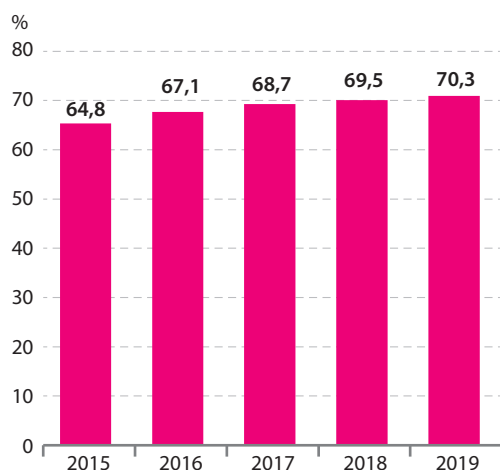
2019. január–szeptemberben ezer élveszületésre 3,7 csecsemőhalálozás jutott, 0,2 ezrelékponttal meghaladta az előző év január–szeptemberi értéket.

Többen dolgoztak és kevesebben voltak munka nélkül²⁴⁾

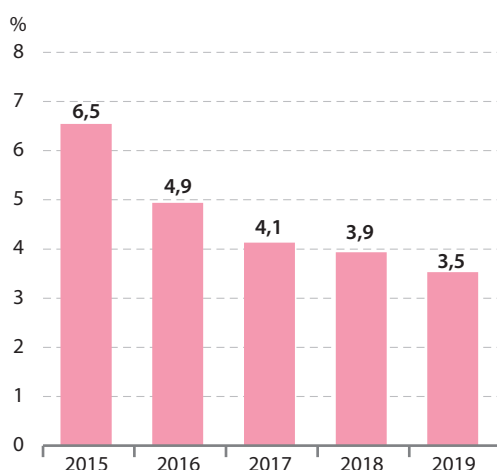
2019 III. negyedében a kedvező munkaerőpiaci tendenciák folytatódtak: javultak a foglalkoztatási és a munkanélküliségi

mutatók, a gazdaságilag aktívak aránya némileg bővült, míg az inaktívak száma és aránya zsugorodott.

31. ábra A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya a III. negyedévben

32. ábra A 15–64 évesek munkanélküliségi rátája a III. negyedévben

A 15–74 éves korosztályban a foglalkoztatottak száma átlagosan 4 millió 521 ezer fő volt, 34 ezer fővel bővült a 2018. III. negyedévihez viszonyítva. A növekedés forrása a hazai elsődleges munkaerőpiacon foglalkoztatottak létszámának 49, továbbá a külföldön dolgozók számának 14 ezer fős emelkedése volt, ugyanakkor a közfoglalkoztatottaké 29 ezer fővel kevesebb lett az egy évvel korábbihoz képest.

A 15–64 évesek korcsoportjába a foglalkoztatottak közül 4 millió 443 ezren tartoztak, 17 ezer fővel (0,4%-kal) többen az egy

évvel korábbinál. A foglalkoztatási arány ugyanezen időszak alatt **0,7 százalékponttal, 70,3%-ra nőtt.** A férfiakat magasabb foglalkoztatási szint jellemezte, mint a nőket (77,4 és 63,1%), előbbieik körében az egy év alatt bekövetkezett arányjavulás mértéke is nagyobb volt (0,8 és 0,6 százalékpont). A munkaerőpiacon kis létszámban megjelenő 15–24 éves fiatalok foglalkoztatási aránya 29,2, a legjobb munkavállalási korú 25–54 éveseké 84,4%-ot tett ki, míg az idősebb, 55–64 éveseké 2,0 százalékponttal, 56,9%-ra bővült.

²⁴⁾ Budapest és a megyék munkaerőpiacára vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

12. tábla **A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya és munkanélküliségi rátája főbb jellemzők szerint a III. negyedévben**

(%)

Mutatók	Foglalkoztatási arány		Munkanélküliségi ráta	
	2018	2019	2018	2019
Nemek szerint				
Férfiak	76,6	77,4	3,4	3,3
Nők	62,5	63,1	4,4	3,7
Korcsoportok szerint				
15–24 éves	29,7	29,2	10,7	11,4
25–54 éves	84,1	84,4	3,4	3,0
55–64 éves	54,9	56,9	2,8	2,1
Legmagasabb iskolai végzettség szerint				
Legfeljebb alapfokú	40,0	39,7	9,7	9,7
Középfokú, érettségi nélkül	78,1	79,4	3,6	3,2
Középfokú, érettségivel	70,7	71,7	3,5	2,8
Felsőfokú	84,5	84,8	2,0	1,9
15–64 éves népesség	69,5	70,3	3,9	3,5

2019 III. negyedévében a nemzetgazdaság szektorai közül – az előző évihez képest – a mezőgazdaságban és az iparban csökkent a létszám (1,9 és 3,0%), ugyanakkor az építőiparban és a szolgáltatás egészében nőtt (4,6 és 1,4%). A nemzetgazdasági ágak közül a legjelentősebb létszámnövekedést a szállítás, raktározás, illetve a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén mérték, ellenben a pénzügyi szolgáltatás és a feldolgozóipar számottevő létszámvesztéssel regisztrált.

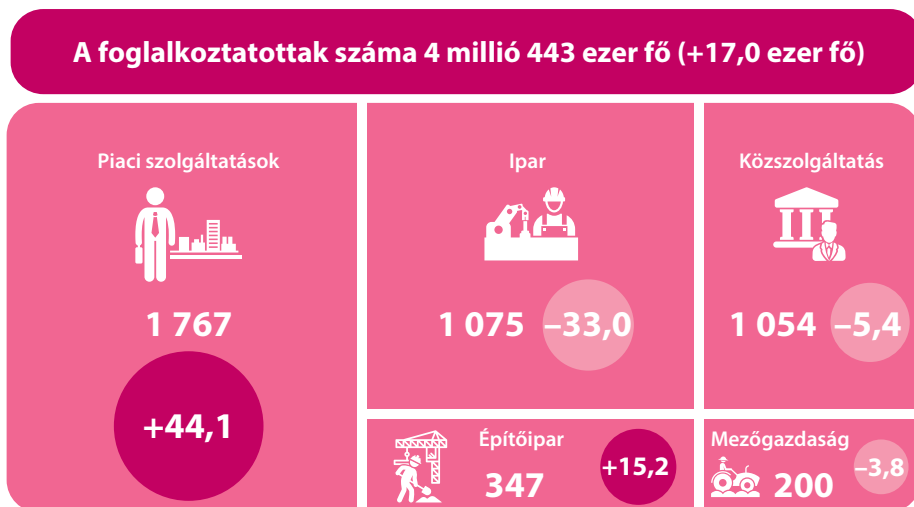
2019 III. negyedévében – a 15–64 éves korosztályban – a munkanélküliek 161 ezer fős száma 17 ezer fővel (9,6%-kal) kevesebb lett, a munkanélküliségi ráta 3,5%-os értéke pedig 0,4 százalékponttal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Míg a nők munkanélkülisége az egy évvel korábbihoz képest 0,7 százalékponttal, 3,7%-ra mérséklődött, addig a férfiaké lényegében nem változott, 3,3%-ot tett ki. A 15–24 éves fiatalok a munkanélküliek közel egynegyedét adták, munkanélküliségi rátájuk 11,4% volt. A 25–54 évesek és az 55–64 évesek munkanélkülisége csökkent az egy évvel korábbihoz képest, körükben a munkanélküliségi ráta értéke 3,0 és 2,1%-ot ért el.

A javuló munkaerőpiaci helyzettel összefüggésben a munkakeresés átlagos időtartama és a tartósan, vagyis a legalább egy éve munka nélkül levők aránya egyaránt mérséklődött: előbbi 15,1 hónapról 12,4 hónapra, utóbbi 40,5%-ról 34,2%-ra.

33. ábra A foglalkoztatottak száma és változása nemzetgazdasági szektorok szerint, 2019. III. negyedév

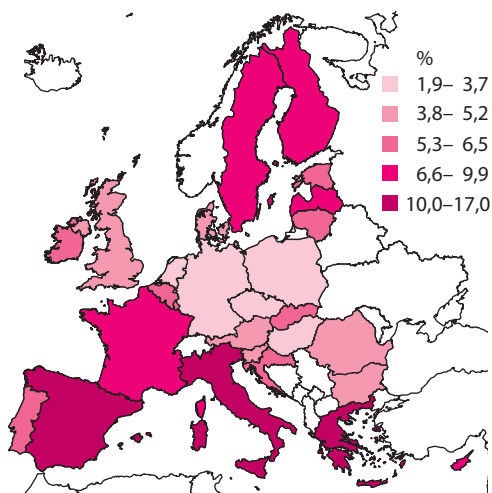
(az előző év azonos időszakához képest, ezer fő)

A folyamatosan javuló munkaerőpiaci mutatók miatt hazánk helyzete uniós összehasonlításban kedvezően alakul. A 2019. II. negyedévi – a rendelkezésre álló legfrissebb, 15–64 éves népességre vonatkozó – adatok szerint a magyar foglalkoztatási arány (70,0%) meghaladta az unió átlagát (69,3%), míg a munkanélküliség hazai szintje (3,4%) mintegy fele az EU-28 átlagának (6,3%).

Ennek következtében a magyar munkanélküliségi ráta az ötödik legalacsonyabb az uniós tagállamok rangsorában, a foglalkoztatás tekintetében pedig a középmezőnyben helyezkedett el. Az uniós tagországok döntő többségében a foglalkoztatási arány nőtt (kivéve Észtországot és Svédországot), valamint a munkanélküliségi ráta mérséklődött (kivéve Észtországot, Litvániát és Svédországot) az egy évvel korábbihoz képest. A foglalkoztatási

34. ábra A munkanélküliségi ráta az uniós tagországokban, 2019. II. negyedév (a 15–64 éves népességén belül)

szint Hollandiában és Svédországban volt a legmagasabb (78,1 és 77,6%), Görög-

országban és Olaszországban a legalacsonyabb (57,1 és 59,4%). A munkanélküliségi ráta Görögországban és Spanyolországban a jelentős mértékű rátacsökkenés ellenére –

változatlanul magas szintű (17,0 és 14,1%), míg a legkisebb Csehországban (1,9%) és Németországban (3,1%) volt.

A keresetek, reálbérek jelentősen növekedtek²⁵⁾

2019. január–szeptemberben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű havi bruttó átlagkeresete 359 900 forint volt, 10,8%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A **családi adókedvezmény figyelembevételével a nettó átlagkereset 246 700**, míg annak figyelembevétele nélküli összege 239 300 forint

volt. 2019-ben a családi adókedvezmény a kétgyermekes családok esetében tovább emelkedett, esetükben pozitívan befolyásolva a nettó keresetek nagyságát.

A közfoglalkoztatottak nélkül számítva a bruttó és a nettó átlagkereset 9,9%-kal volt magasabb az előző év január–szeptemberinél.

13. tábla **A nettó átlagkeresetek alakulása, 2019. I–III. negyedév**

Megnevezés	Összesen		Közfoglalkoztatás nélkül	
	forint	változás az előző év azonos időszákhhoz képest, %	forint	változás az előző év azonos időszákhhoz képest, %
Versenyszféra	248 400	11,4	248 800	11,3
Költségvetés	219 800	8,5	241 500	6,1
Nonprofit szervezetek	211 500	11,5	223 400	8,4
Nemzetgazdaság összesen	239 300	10,8	246 000	9,9
Ebből: közfoglalkoztatott	59 300	8,2	X	X

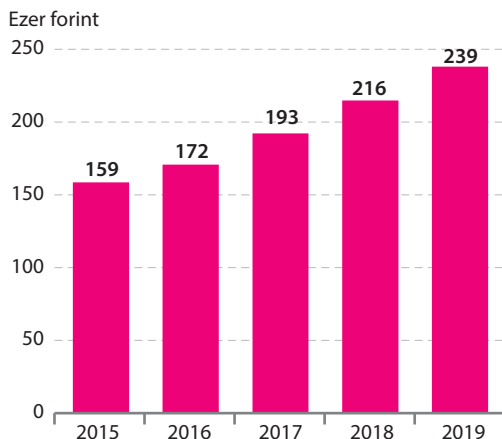
A fogyasztói árak 3,3%-os emelkedése mellett a **keresetek reálértéke 7,3%-kal meghaladta** a 2018. január–szeptemberit.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a férfiaknál

393 600, a nők esetében 327 700 forint volt, az előbbieket körében 11,5, utóbbiaknál 10,0%-kal volt magasabb az egy évvel korábbiánál.

¹⁵⁾ Budapest és a megyék keresetekre vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

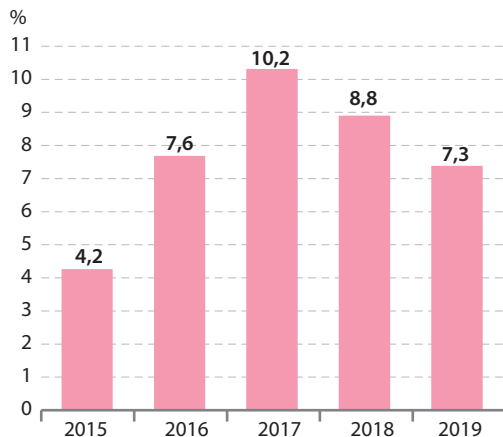
35. ábra A havi nettó átlagkeresetek alakulása az I–III. negyedévben

A bruttó átlagkereset a 25 év alattiak körében 277 400, a 25–54 éveseknél 375 200, az 54 év felettiekénél pedig 354 200 forintot tett ki. Az átlagkereset a 2018. I–III. negyedévihez viszonyítva az egyes korcsoportok esetében 16,6, 11,1, illetve 10,6%-kal bővült.

A nemzetgazdasági ágak kereseti rangsorában nincs érdemi változás, változatlanul az információ és kommunikáció, illetve a pénzügyi szolgáltatás területét jellemezte a legmagasabb nettó átlagbér: 411 000 és 437 000 forint, ez 72, illetve 83%-kal volt több, mint a nemzetgazdaság átlaga. Ezzel szemben a legkevesebbet a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban (157 300 forintot), illetve a(z) – közfoglalkoztatottak jelentős

36. ábra A reálkereset változása az I–III. negyedévben (az egy évvel korábbihoz képest)

részét magában foglaló – egészségügyi szolgáltatásban dolgozók keresték (161 400 forintot), az átlagnál 34, illetve 33%-kal kevesebbet. (A közfoglalkoztatottak adatait figyelmen kívül hagyva az egészségügyi szolgáltatásban a nettó átlagbér összege 205 000 forint volt.) A nettó átlagkereset a nemzetgazdaság mindegyik területén nőtt, kiemelkedő mértékben, 17%-kal az egyéb szolgáltatásban, a legalacsonyabb, 3,6%-os béremelkedés pedig az oktatást jellemezte.

2019. január–szeptemberben a rendszeres (prémium, jutalom, egyhavi külön juttatás nélküli) havi bruttó átlagkereset 337 200 forintra becsülhető, 10,6%-kal haladta meg a 2018. azonos időszakit.

Kevesebb a halálos baleset²⁶⁾

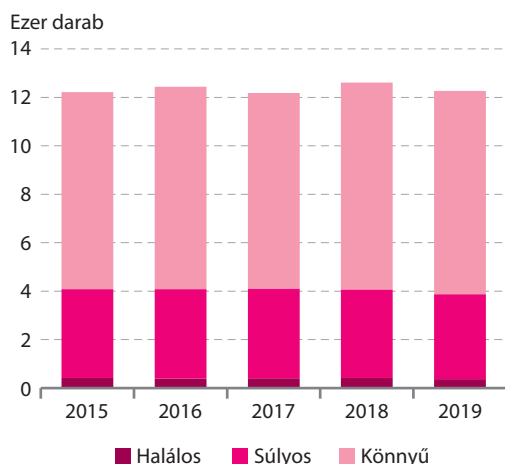
2019 I–III. negyedévében az előző év azonos időszakánál 2,8%-kal kevesebb, 12 267 személysérüléses közúti közlekedési baleset történt hazánk útjain. A legnagyobb

mértékben (12,5%-kal) a halálos balesetek száma csökkent, de kevesebb lett a súlyos (3,8%), és a könnyű (1,9%) sérüléssel járóké is. A különböző járműtípusok közül egyedül

²⁶⁾ Budapest és a megyék személysérüléses közúti balesetekre vonatkozó adatait a KSH *Fókuszban a megyék* című kiadványának 2019. I–III. negyedévi száma tartalmazza.

a motorkerékpárosok által okozott balesetek száma nőtt (17%).

37. ábra A közlekedési balesetek alakulása az I–III. negyedévben

A balesetekben 11 919-en könnyen, 3991-en súlyosan sérültek, és 414 ember életét veszítette. A sérültek között 1222

gyermekkorú volt, közülük 8-nak volt halálos a sérülése.

A balesetek 93%-a járművezetők hibájából következett be, leggyakrabban (31%) nem megfelelően választották meg a sebességet, illetve az elsőbbséget nem adták meg (24%).

2019 I–III. negyedévében a balesetek 8,5%-ában, 1046 esetben játszott szerepet az alkohol. **2018 I–III. negyedévéhez képest az ittasan okozott balesetek száma 2,9%-kal csökkent.** Az ittasan balesetet okozók között a kerékpárosok és a segédmotoros kerékpárosok az összes balesetben játszott szerepükénél (10 és 4,0%) jóval nagyobb részarányt képviseltek, 24, illetve 12%-ot. A motorkerékpárosok az előző évinél 7,7%-kal több balesetet okoztak ittasan.

A balesetek 32%-a történt lakott területen kívül, ezeknek közel 9,9%-a autópályán. A legtöbb ilyen baleset az M1-es (103 eset) és az M3-as (98) autópályán következett be.

Jelmagyarázat:

⁺ = Előzetes adat.

^R = Revideált adat.

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789